

סיפורה של „וונקל“ במלחמת יום-הכיפורים

„...אנשי חייל מתואצ'ק באש פלזות הרכב...“

נחום ב' 4

פנימי — לא לפרסום

40
פּו

א.ש.ל.ן

000197-001

סיפורה של "וונקל" :

(9)982.3

ספר

טובה ומרדכי עמורי

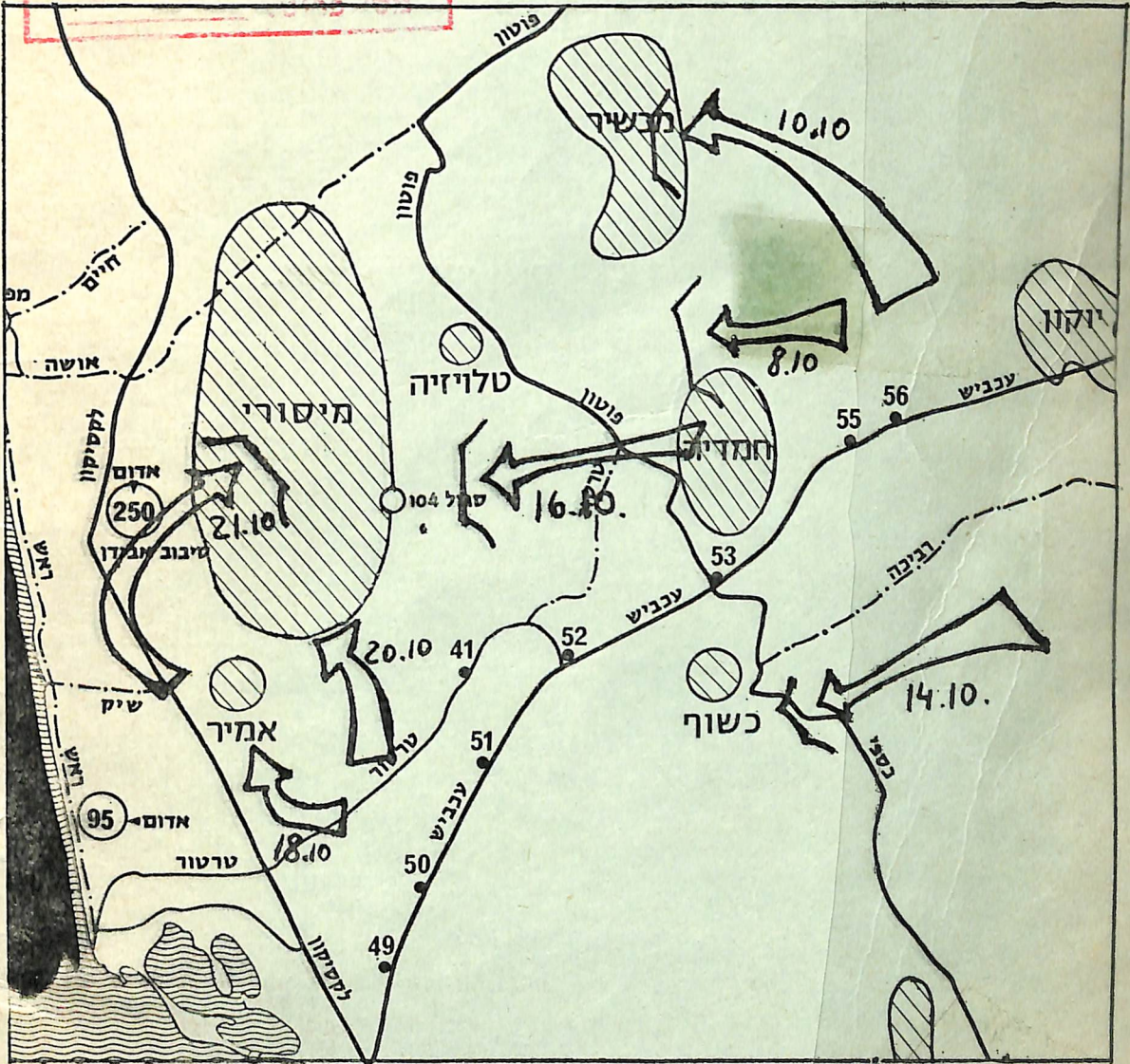
תת-אלוף (מיל.)

רח' אורן 1, כרמי יוסף 95797

טל' 236233-08

מפת-הקרבות

ייד לשריון בלטרון
מרכז מידע

"יד לשריון" בלטרון
מרכז מידע

יד לשריון בלטרון
מרכז מידע
(9) 982-3
/20
1971
מס' פריט:

כתבנו בשורות אלו ספור. מלחמתה של יחידתנו.

ספור של שבעה-עשר ימי לחימה אשר איש לא ידע מתי יפסקו ואם בכלל.

משהחלטנו לכתוב הדברים, לא שערנו מה רב הנטל. קשה היה להזכר בכל המאורעות, חדשים אחרי שארעו. לרובנו היו הימים בבחינת יום קרב אחד ארוך. קשה לשחזר המלחמה לפרטיה מבלי להזכר באותן תלאות ויגונות וגם בחוברת זו, שגיאות נסיבתיות רבות.

ספרנו חוויות אשיות, זכרנו חברים שנפלו.

לא היתה כל כוונה להפוך מלותינו כמצבה לאחינו שאינם.

הם לעד עמנו ודמותם לא תשכח!

וכך יצאנו:

עדו	דורון	רמי	הדרי
מרקו	וינברג	בני כהן	מלטה
חדד	יהוד	בן-אהרון	דוד לוי
ספדה	קלימי	סולומון	נחמי

יונה	אסף	פנחסי	אופק
טסה	רותם	צ'ואי	קהילה
אבישי	שליט	יונה חיים	מכפז
יורי	וינשטיין	גולן	לוינסון

שוקי	חיליק	פיקו
אפלבאום	אסף פרי	שואף
מייל	אוריה	פירסט
מכאלוביץ	בוכובזה	ורדי

ספרא	טיטלבאום	חזן
אבנר	חבושה	גברי
	קריטוריו	קמינצקי

מס' פריט: _____
סימון: _____
יד לשריון "אזול" בלטרון
מרכז מידע

לראשונה נפגשנו במחצית הראשונה של 1972. מחציתנו — חיילים
העומדים על-סף שחרורם, דאגתם יחידה — החופשה הקרבה. המחצית הא-
חרת, אזרחים „ירוקים” שחלקם החלו זה עתה צעדיהם הראשונים במוסדות
להשכלה גבוהה.

היה זה אמון ההקמה, בקשר קראו לנו „וולט”. פנחסי כבר אז התבדה
על-חשבון עדו וקרא לו: „נורית של 6 וולט שעושה רעש כאילו היתה של
”24.

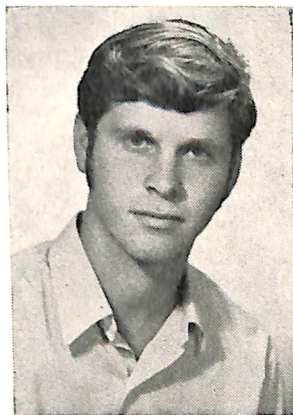
ברבות הימים עברנו גלגולים נוספים, חלפו עלינו שמות כמו „ויתקין”,
„וולטה” ודומיהם, בכל מקרה היינו — הראשונים.

המלחמה תפסה את כולנו כאזרחים, כעם-ישראל ביום הכפורים. החילונו
להזכר זה בזה מיד עם תחילת תהליך הגיוס. ידענו שמיד נפגש שוב כלנו,
ונקבל „שם-משפחה” חדש.

שוקי היה בתורנות בחברת החשמל, שם קיבל את צו הקריאה. קפץ על
„ספישל” בחיפה, שם עוד הספיק לראות את „איירונסייד” בטלוויזיה מבלי
לדעת שתוך כמה שעות הוא יהיה לא אחר מאשר שוקי של „וונקל”.

פנחסי בצהרי יום הכפורים מתקשר לבית רמי לוי”ד לברר אולי
הוא מבין מדוע עדין לא גויסו. מאוחר יותר מתקשרת אחותו של רמי
לפנחסי ומודיעה לו שרמי כבר גויס, פנחסי מתחיל להבין שהפעם העסק
רציני ומתחיל לארוז חפציו.

את אופק הוציאו מבית הכנסת אמרו לו שזה לא הזמן המתאים להתפלל.
לעומתו לצביקה גולן היתה תכנית ל„חפלה” ביום הכפורים כמנהגו מדי
שנה, אלא שהיא בוטלה עפ”י הוראה מגבוה באמצעות הטלפון שהזעיק אף
אותו ליפו. „הברדק היה נורא” — אומר
צביקה — „איש לא ידע מה קורה וה-
שמועות נפוצו בכמויות, עד הערב גויסו
כמה מכוניות ויצאתי בראש צוות לאסוף
את החבר”ה. הרגשה מוזרה לגייס את
החברה כשבעצם לא יודעים מה קורה.
בכל-אופן, בחצות עם גמר האיסוף הדרמ-
נו.. שם פגשתי בצוות שלי והתחלנו ל-
הכין את הטנק, כל הלילה חמשנו וזוודנו.
עם שחר כשרצינו לצאת עם כל הפלוגה,
הטנק לא הניע”.

יונה שטרסבורגר, הסמ”פ, הגיע מוקדם
מאד לימ”ח, כמוהו עשו דורון ואסף לויין.

את יונה הפלוגה עדיין לא הכירה. שבועות מספר לפני המלחמה „נדנד“ עדו למח”ט שייסכים למנות את יונה כסגנו במקומו של קנצוקר המוכר משום היותו של זה האחרון סטודנט לרפואת שניים המצליח תמיד להתפרפר מהמילואים ואף לא היה סכוי רב שישאר בתפקידו. טוביה המח”ט סרב להשיב לעדו בנדון. אבל יונה תפס יוזמה ודווקא ביום הכפורים. המחסנים היו נעולים כאשר הגיע יונה לבסיס, אך הוא הבין את דוחק הזמן, ופרץ אותם. הוא החל לארגן עם החברה שהגיעו את הציוד לפני הטנקים והאיץ באנשים שהגיעו כל פעם למהר ולהתלבש על הטנקים.

לקראת חצות הגיע חלקה הארי של היחידה, העבודה התנהלה במהירות לא נורמלית, כשפגישות הרעים הפעם קצרות מאד וחטופות. משהו פנימי לחש לכל אחד שחייבים למהר. אחרוני החברה שהגיעו כבר מצאו את הטנקים בשלבים מתקדמים של הכנה. ב־0230 הגיעו החיפאים ושעה אחריהם הגליליים שלנו נחמי והדרי עם מלטה שנסע לאספם.

עדו הגיע עם החיפאים, מאוחר יותר. ספר שלא מהר להגיע כי לא רצה את ה„זבולים“ שבהכנת הטנקים.

החיפאים, משום־מה, היו אופטימיים. בנקודת האסוף שבחיפה היו וכוחים אם נחזור אחרי יום או שמוא זה יארך ונחזור אחרי שבוע.

קצת אחרי בואו של עדו הגיע גם קנצוקר. התעוררה בעיה מי ימלא את תפקיד הסגן, קנצוקר או יונה. — שניהם מקבלים תפקיד ופתרון הבעיה נדחה לדקות שכן עמוס הגיע ותבע בתוקף להעביר את קנצוקר שיהיה סגנו של חיים כץ. עדו שמח לפתרון הבעיות האיטיות.

החוליה הגיעה מוקדם אבל לא היה להם זחל”ם. עדו מחלק אותם בין הטנקים שיעזרו לחמש. את הזחל”ם הם קיבלו לבסוף, שעתיים לפני היציאה. זה היה יונה שדאג לקבל אותו. עדו הטיל כמה משימות על יונה וקמינצקי. לא היו עדיין משקפות, תחמושת־קלה, מפות וכד’. לפתע בא עוזי. הוא מאיץ בעדו למהר ולצאת לדרך. אומר שנוסעים לטסה על זחלים. עדו אינו מבין מדוע לעוזי אין זמן לאמר שלום וללחוץ את ידו. על קמינצקי הוטל לרשום את הצוותים עם מספרי הטנקים. זה לא הפריע לו לדגדג איזו פקידה שקלטה את האנשים, ובין לטיפה ללטיפה הספיק לבצע את זממו הראשון: — הוא לא יודע מאיפה, אבל הוא השיג „מאג“ לזחל החוליה. מישהו בא ומבקש נהג לטנק של עוזי. עדו מהסס קצת. לבסוף נופלת העין על אורי לוינסון. מאוחר יותר הוא מוחלף באמנון אברמוביץ. אף אחד מהם לא ידע שההחלפה היא כל כך גורלית. אמנון צורף אלינו רק באימון האחרון ועדו חשב שיהיה קל יותר להוציאו מהצוות שבו שובץ. אמנון כמו קפיץ, רץ ומתיצב אצל עוזי. הוא עוד מספיק להפרד מהחברה. החברה של דורון סיימו ראשונים את ההכנה, עם הטנק של יונה. זו היתה הסיבה הראשונה שגרמה לעדו לחליף טנק. שלו, היה עדיין בשלבים הראשונים של הזווד, והוא רצה לצאת

עם הראשונים. יונה הסכים מייד. אחרי שמרבית הטנקים היו מוכנים, בסביבות השעה 0600, ניתנה פקודה לצאת לדרך. עמוס החליט שיונה יהיה מאסף. נשארו איתו הדרי שעדיין לא גמר להתארגן, יחיאל, — שהטנק שלו לא הניע, הצוות של פודים והחוליה הטכנית שלנו.

עוזי יצא עם ראשוני הטנקים שעזבו את הבסיס עוד בשעה 0400 אחר הצות. אנחנו התחלנו לנוע בפקודו של עמוס.

יצאנו לכוון דרום. לפני כן ניתנה פקודה באיזו דרך ננוע. ברגע האחרון הצלחנו להשיג מפות ומשקפות לקצינים. עדו מוביל בדרך המקבילה לכביש הראשי. היה קשה להתרגל לשם הזה „וונקל“ על הכביש נעו עשרות טנקים. עדו חשש מפקק תנועה בבאר־שבע, והחל לנוע על ציר הנפט. הוא ביקש רשות לכך מעוזי ומשזו לא ניתנה, היינו כבר קרובים לחצרים, והיה צורך לחזור לבאר־שבע. מקלט העזר בטנק של עדו מפסיק לפעול, והוא מחליף טנק בפעם השנייה, במבואותיה של באר־שבע. דורון מתנדב להוציא אותנו מהעיר דרך הסימטאות הצרות. ליד מרכז הקליטה של באר־שבע עמדו המוני עולים. חלקם עדיין בפיג'מות. היו נשים שבכו. היו גברים שצלמו והיו שזרקו לנו סוכריות וסיגריות. התנועה היתה לא נעימה. חלק מהטנקים שברו את אבני השפה. מספרים שדורון הוריד עץ. רמי לוי סיפר יותר מאוחר ש„דפק“ משאית לילנד, והנהג צעק לו: „לא נורא היא מגוייסת“. יונה, המאסף, יצא אחרי שעתיים. עדו קרא לו מידי פעם בקשר וביקש דיווח על ההתקדמות בעבודה. יונה קיטר שהעמיסו עליו להיות מאסף. לבסוף כשיצאו, התחיל הדרי לדהור, כשבתא הנהג יושב ידידו — נחמי. הם עצרו במזל, סנטימטרים ספורים לפני זחל החוליה.

את הדרך לבאר־שבע, עשו על הכביש. הדרי נזכר שנעצר באור אדום ברמזור שבמרכז העיר. במזנון של „עופר“ נעצר המאסף, והמילואימניקים קבלו כיבוד חינם מזה שנהג לפשוט את עורם, ברוח טובה, כשהיו חיילים בסדיר. ביציאה מבאר־שבע, מתערב שוקי עם ג'ימי, הוא ספדה, על שתי קופסאות מרלבורו: „עד שאנחנו מגיעים תיגמר המלחמה ואפילו לא נספיק לירות פגז אחד“. שוקי הוא חיפאי, אופטימיסט. ספדה הוא ירושלמי בעת האחרונה, אבל שניהם אינם מעשנים.

באחד מהסיבובים לפני שבטה, ראינו טנק שנפל מגשר. הוא נשאר שלם אבל זה לא היה מעודד. לפני שעוברים את שבטה תובע עדו מעמוס לבצע תאום כוונות. שוקי ופנחסי הכירו את המקום וכוונו לשם את כל הכח. לאחר מכן אוסף עמוס את החיילים ואומר: „חברה, כל מה שלמדנו בכל השנים, זה בשביל הרגע הזה. אתם צריכים לעשות את המקסימום. אינני רוצה להשמע לירי או ציני, אבל זהו המצב“. עדו מנציח את המאורע במצלמה. מרקו, גם הוא חיפאי, שואל בבדיחות אם צריך להעצר בגבול לוב או שמא מרוקו? בחדשות של 1000, עדיין בשבטה, שומעים לראשונה חדשות המספרות על קרבות בלימה בסיני. הטנק של אופק, לא סחב, והתחיל

לפגר. הוא הדביק אותנו רק מאוחר יותר. ממשיכים בתנועה דרומה, לרפידים. לפני אום-כתף, מחליפים שוקי ופיקו בטנקים. לשוקי רתחו המצברים. אחרי אבו-עגילה מתחיל שוב אופק לפגר. שוקי מבקש מעדו רשות לעקוף, ועדו נוזף בו שבפעם הבאה יעקוף מייד וידווח, מבלי לבקש רשות. אופק ממשיך לנוע דרומה לבדו ומתחיל לדאוג שהחברה יכנסו למלחמה כשהוא עוד יהיה במחצית הדרך ולא יספיק לירות אפילו פגז אחד.

לאורך כל הדרך המדברית נראו טנקים שעסקו בטיפול בשהייה. בצוותים היתה מתיחות נוראית עקב חוסר המידע ואי הוודאות בנוגע לעתיד. בראש אחד הטורים זיהו החברה את בנצי כרמלי הי"ד. הם עשו לו שלום והוא הגיב בתמהון משום שלא הכיר אותם עם כובעי הטנקיסטים ומשקפי האבק. בדרך לרפידים תידרך עדו את הצוותים בקשר, בנושאי כוננות; לבישת סרבלים; סידור הטנקים והצריחים; והעיקר, "לא לעשות שטויות ושכולם ישארו בחיים".

בינתיים הגענו לרפידים. שם חיכה לנו עוזי עם שוקה. קיבלנו פקודה לנוע מערבה בסריקה לכיוון ציר הרוחב. בקשתנו לתדלק את הטנקים נדחית ע"י מפקד גבוה ואנו מצתווים לנוע מערבה במגמת סריקה. הקשר עם יונה — ניתק. עדו נזכר: "בפעם האחרונה ששמעתי ממנו זה היה כשיצא משבטה לאחר שביצע תאום כוונות." יותר מאוחר מתחדש הקשר כשהמאסף מגיע לרפידים. עדו נותן פקודה להתפרש. לא יודעים שום דבר ממשי. המתח עולה. ניתנת פקודה לבצע "הכון לירי", והמתח גובר. לאחר הסריקה נכנסים שוב לשדרה, ודוהרים על הכביש לכוון כביש הרוחב: טסה—גידי, לשם מגיעים בדימדומים ונכנסים לחניון לילה. בינתיים הגיע יונה עם המאסף לרפידים. הוא מדווח על תדלוק. אופק הגיע לבייר-גפגפה מאוחר יותר, לשמחתו פגש שם את הדרי ואת שאר המאסף, שוב לא היה לבדו. הטנקים של יונה תדלקו והצטרפו ליחידה שכנה שהיתה במקום, עמה המשיכו בירידה דרומה. אופק מספר על דרכו דרומה: "הצטרפנו לשכנינו, אך בקשר שמענו את עדו הפוקד על כניסה לתנ"מ וסריקה. היינו בטוחים שהאויב קרוב ועוד מעט יוצר מגע. היתה הרגשת מועקה לא להמצא עם כולם, איזו מין הרגשה של חוסר בטחון כשאינך נמצא עם כל החבר'ה."

לחיליק בלופרב נפסק הקשר עם מעבר הקו הירוק. הוא כוון את צביקה הנהג באנטנה ולפני רפידים הוא מאבד את הכוח של יונה. הוא נוסע לסדנא לתקן את הקשר. דווקא בגלל הפיגור הוא נתקל ראשון באויב. מספר צביקה: "ברפידים תפסה אותנו המלחמה לראשונה. שני סוחוי 7 הטילו על הבסיס פצצות שהשייה שגרמו לאבדות בין החיילים. למזלי התפוצצה הפצצה הקרובה אלי מאחורי גבעה. לאחר מכן הומשך בתיקון הטנק".

אנו עומדים בחניון לילה, כאשר היתר בעמדות לכוון מערב לקדם

קלימי „חורפ“

את פני האויב. יש זמן להתארגן, להתעדכן, לחטוף איזה סנדביץ' ואיזו תנומה, אחרי יומיים של עירנות.

פיקו עם מצברים ריקים מדומם ואיננו יכול להניע. הוא עומד ליד הכביש. לפתע הופיעו שלושה טנקים לידו. הוא מניע בעזרתם, ומדווח לעידו. אחד מהם היה סמ"פ. עדו שואל את עוזי מה לעשות בהם, משום שהם אבדו ליחידתם. עוזי מציע לצרפם אלינו, אך עדו שולח אותם שיחפשו את „משפחתם“, מאחר ולאחד מהם תפקיד חשוב. פיקו מצטרף לחניון ונעמד ליד שוקי כדי שיוכל להניע בעת הצורך.

בינתיים מגיעים יונה וכליו לססה. הוא יוצר קשר עם עדו בכדי להצטרף. עדו, שמח, נותן לו הוראות להיכן לנסוע ומקווה שיגיעו במהרה. הדרך, שלכולם היה נדמה כי תהיה קצרה, לא נסתיימה. הדרי היה עצבני. הוא היה משוכנע שטעו בדרך משום שלא הגיעו ולא ראו שום סימן היים מהיחידה. יונה קורא כל כמה דקות ל„ונקל“. הוא עצבני. משוכנע שעדו היטעה אותו בנווט. עדו שומע את הטנקים מרחוק, ומדווח על כך ליונה. שניהם מאושרים, אבל אחרי כמה דקות שוב קורא יונה בעצבנות. הוא משוכנע

שהוא נוסע בכיוון הלא נכון. לאחר כמה דקות נוספות נוצר קשר עין ע"י נצנוצים, והאווירה נרגעה. ה-7 באוקטובר נסתיים בתחרות בין פיקו להדרי. לשניהם מכשיר קשר לא תקין. עדו מקבל הקצבה של אחד ומכריז על תחרות. פיקו משיג, אבל אחרי שעתיים נשאר שוב ללא קשר.

דורון ניגש ואומר לוינשטיין הנהג שיתחלף עם קלימי, בטענה שהאחרון „חרפ” בעת הנסיעה. הצוות מתנגד, אך דורון עמד על דעתו, והחילופים התבצעו. בלילה סיפר וינשטיין בשקט: „הוא לא יודע שגם אני חרפתי”. לפני חצות נזכר עדו שהיום הוא מסיים את חצי-היובל הראשון לחייו, לפי הלוח העברי.

ב-8.10 הוא יום ב', עם שחר, נעים כולם לכוון טסה, ומשם מערבה לכוון התעלה. אחרי מספר קילומטרים מתקבלת פקודה להתפרס. עידו מתריא על הכנת נשק אישי משום שיש חשש מחי"ר שמסתובב בשטח. הדרי בהתרגשות לוחש לצוות: „וולה, וולה, המלחמה מתחילה”. עדו נותן פקודה לנוע בשניים לפנים, ולפתוח חזק את העיניים.

עצרנו רכס אחד מזרחית ל„חמדיה”.

„חמדיה” הוותה חלק רציני משלשלת הגבעות הגבוהות, שתחמו את אזור התעלה כ-10 ק"מ לכיוון מזרח. מחמדיה מערבה לכוון התעלה, השטח הוא בעל אופי מישורי, להוציא את „טלביזיה” — תעוז — שאיפשר הערכות מוסתרת. לאחר זמן מה נענו מערבה, והחלפנו יחידה אחרת שהיתה במגע עם האויב. עשינו הכרות ראשונית עם „חמדיה”. אז, לא היה השם שגור בפינו. גם על טלביזיה לא הבטנו כמוצב. קראנו לו „הגבעה עם הפחים”. זיהינו זרימה של כוחות החוצים את התעלה ממערב לחווה הסינית. היו גם כוחות בטווחים קצרים יותר, אך התצפית היתה גרועה ולא ידענו אם הם ישראלים או מצריים. החבר'ה לוחצים על עידו שיוודא, אך הוא לא מקבל שום תשובה מוסמכת. בנוסף לראות הגרועה, היה רק חלק מהמפקדים מצויד במשקפות. דווחים כמו: „וונקל כאן, דורון מזהה תנועת טנקים מדרום לצפון, כ-1000 ממערב לפחים”, היו בלי סוף, ככמות הכוחות שהזרימו המצרים. כמות הטנקים העצומה עמהם חצה האויב את התעלה עוררה קצת חרדה. איש עדיין לא ידע מה מצפה לנו.

בצהריים קיבלנו פקודה לנוע חזרה לטסה. היה חשש שהמצרים ירכזו את מאמצם בגזרה הדרומית. הגענו לטסה. עדו רצה לרכז את החברה, אך לא היה זמן לכך. עוזי אוסף את המפקדים הבכירים ונותן תדריך קצר: „יחידה אחת תשטוף מערבה עד לתעלה ויתר היחידות ישטפו את השטח לכוון צפון”. אז כמות האויב באותו אזור לא היתה מרובה כל כך. גיורא הגיע זה עתה מחו"ל ופתס פיקוד. נענו חזרה לחמדיה עם הרגשת עוצמה וביטחון. תוך כדי תנועה, מתחת לחמדיה, נפתחה עלינו אש מכוון צפון. עדו נותן פקודת החלצות לשמאל, כדי שלא נהיה גלויים לעבר החוליית הגבוהה, שמאוחר יותר נודעה בשם „מכשיר”. אנחנו עולים לעמדות לכוון מכשיר

„מכשיר“ ומתחתיו החולית עם הטנקים השרופים

וטלביזיה ופוחחים באש על מכשיר. נגמ"ש ושלוש משאיות של האויב שהיו בתנועה על מכשיר, מועלים באש. „החיילים המצרים לא ברחו למרות שנפגעו“. נוריית לעברם אש תופת. חלקם נפגעים והיתר מחליפים עמדה. קבוצה של 20 מצרים שהיתה גלויה אלינו הסתתרה כנראה מפני אויב שהיה ממזרה לה. שוקי עם יחידתו תפס עמדות לכוון צפון. הוא „משחיל“ בהם פגז, ושלושה מהם נהרגים. „שוקי כאן וונקל, יפה מאוד“, נשמע עדו בקשר. החברה מתחילים לחיות את הלוחמה. הפגזה ארטילרית על חמדיה מורידה לנו קצת את הראשים אך אסור להתרגש, הכל נראה כאילו המלחמה זה עתה החלה. רעש פגזי הארטילריה הופך להיות דבר שבשיגרה. שריקות הפגזים „היציאות“ ו„הכניסות“ הכניסו את כולנו לאוירת הקרב.

טנק שעמד משמאלנו על חמדיה, נפגע. אש ועשן שחור עולים ממנו, לא ידענו אם הצוות חי או נפגע, אך מועקה למראה הפטון השרוף מקננת בכל אחד.

שוקה וגיוורא מקטרים לעוזי שעדו יורה כבר והם עדיין אינם עושים מאומה.

בשעות אחר הצהריים נראתה התקפת טנקים של יחידה שכנה על „מכשיר“. ההתקפה לא עלתה יפה, הם נסוגו עקב התקפה ארטילרית מאסיבית. מאוחר יותר הם סיפרו שחששו מטילים ואבידות ועל-כן נסוגו.

„הפטון-השרוף“ על חמדיה

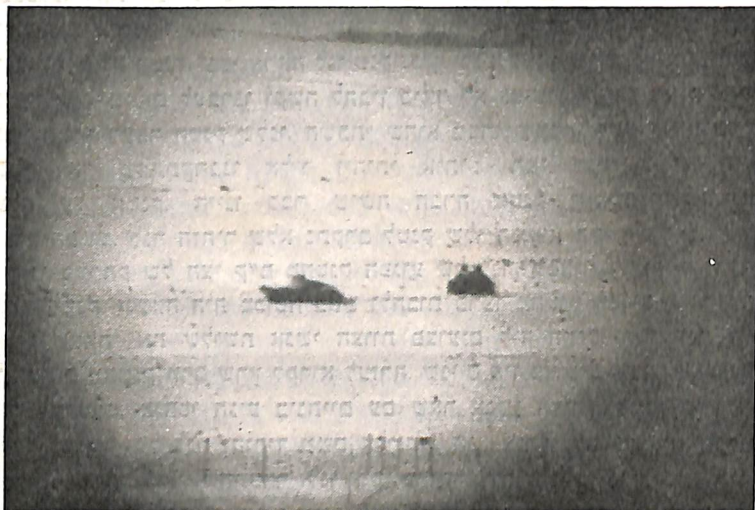
באותו זמן, עדיין עלו להבות מהטנק בחמדיה, ששמש מקום ציון בהמשך. הירי נמשך לסרוגין עד חשכה. בלילה, צמצמנו את פריסתנו, אך נשארנו בעמדות. הטנק של אופק מדומם לפתע, ללא התראה מספקת. אזל הדלק במיכליו. יונה, גורר אותו לאורך ציר עכביש, לנקודת התדלוק. מישהו מספיק „להרים“ לו את המקמ"ש. וינשטיין שומע בלילה ברשת, שמכשיר נכבשה. נשארנו בחניון לילה וללא יונה, הדרי ואופק, שנסעו לתדלק על ציר עכביש. רוב האנשים הספיקו לחטוף כמה שעות שינה בלילה הזה. כשהגענו ל„דרגים“, מספר אופק, ממש לא האמנו, החבר'ה שם התנפלו עלינו בחבוקים ונסו לעזור כמיטב יכולתם. החוליה הטכנית שעלתה על הטנק לתקן תקלות, לא בקשה את עזרתנו הפעם. הצלחנו לחטוף תנומה קלה וכשהתעוררנו הסתבר שכבר תדלקו וטפלו בטנק מבלי שנאמר אפילו מילה, הפעם הרגשת מה זה אחים לנשק אפילו מחילי המפקדה.

ביום ג' בבוקר, ה-9 באוקטובר, עדו נותן פקודה להתפרס שנית. דורון הוצב לכוון מכשיר. הוא מדווח: „חי"ר מקפץ ורוקד“. ומבקש מעדו לזהות את הכת. עדו לא מקבל תשובה, ואומר לדורון לשלוח פגז כדי לוודא איזה כח זה. היה סביר לחלוטין שזה כח מצרי. דורון שולח פגז, אך הם ממשיכים לרקד ולקפץ. חשבנו שהם מסוממים. כשהתחלנו לירות בצורה אינטנסיבית על מכשיר, ירדה עלינו הפגזה ארטילרית נוראית. עדו נותן פקודה לסגור מדפים, ומאיץ בחברה לעשות כן, ואז, בשעה 0600 התחילו המצרים לנוע

בגלים גלים של טנקים, בנסיון לתפוס את חמדיה. על מכשיר לא היו כוחות
 שלנו באותה עת. למולנו, הם כמעט ולא ירו בעת התנועה. ירינו על טנקים.
 הפגיעות היו אפסיות בגלל הטווחים הגדולים. התחלנו לצאת למילוי מחדש.
 לפי דירוג של עדו, ובפיקודו של יונה. המצרים הבינו שאין להם שום סיכוי
 לעלות חזיתית על חמדיה, ואז הבחנו בכמה יחידות טנקים שנעו לכיוון
 צפון ונעלמו. עדו חשש שהם מנסים לאגוף אותנו מצפון. שוקי מספר: „ראיתי
 טנק אויב עולה לעמדה, יורה פגז, יורד מעמדה, וחוזר חלילה. לא יכולתי
 לתפוס אותו. נשארתי כל הזמן בעמדה, ואז, ברגע שעלה, פגע בו אסף פריי
 בפגז ראשון, והוא נדלק.“ עדו משפר את שוקי לתוך הואדי, בעמדות
 לכוון צפון, כדי לקדם פני האגוף המצרי, שלא ידענו בדיוק מאין יצוץ.
 מאוחר יותר נשלח שוקי עם יחידתו לתדלק ולמלא מחדש את הטנקים במזון
 ותחמושת, הדרי שהתותח בטנק שלו מושבת, מצטרף אל שוקי ומועבר
 לסדנא. במקום היחידה של שוקי מתגברת אותנו יחידתו של זילבר הי"ד.
 אופק ופיקו נשארים עם זילבר ואמנון אריאל, לכוון צפון, — „מכשיר“.
 צ'ואי התותחן של אופק מספר: „עמדנו בעמדות על חמדיה, כשלתע החלו
 לעלות עלינו טנקים מצרים. ברגע הראשון היתה הרגשה כמו באימונים. טנק
 לפניך, ואתה צריך להוריד אותו. עולים לעמדה, יורים ויורדים. לטנקים
 המצרים לא היה סוף. הם באו בנגלות נגלות. פתאום, לאחר ירי אחד הפגזים
 נשמע רעם מזור מההידראולי, ועשן לבן עלה ממנו, עם ריח חריף של גאז.“
 „לא היה ברור מה קרה. כשהתפזר העשן, גילה צ'ואי, שאין לו הדראולי. אופק
 הודיע לעידו על התקלה בתקווה שישלח אותו לאחור לתיקון הפגם, אך
 עידו עמד בתוקף שימשיך לירות בצידוד ידני; זו היתה קריעה לא נורמלית.
 וצ'ואי צודד כך במשך שעות. לא עמד לו יותר כוחו והוא צעק: „אין לי
 כבר כח יותר“. אופק צועק: „מה זה אין לך כח? זו מלחמה“, ואיך שהוא
 אומר זאת, נכנס לתא התותחן, ושניהם יחד ניסו לצודד. כשאופק התעייף
 החליף אותו יונה הטען. הרצון להשאר בחיים ולהשמיד כמה שיותר טנקי
 אויב, בא לידי ביטוי בעבודת הצוות. באותן שניות נשמעה צעקה של עידו:
 „חמישה טנקים עולים עלינו מימין, תשמידו אותם אם לא, הם ישמידו
 אותנו.“ עלינו לעמדה מצד ימין; אופק כיוון את התותח בעזרת הנהג עם
 התובה ואיכשהו הצליח התותחן להביא צלב למטרה. ירינו פגז מעיך. לא
 יאומן — מטרה. הטנק המצרי נדלק מיד. צידדנו תכף לטנק אחר, אבל היה
 מאוחר מדי, הוא הושמד על ידי מישהוא אחר.

שוקי חזר מהמילוי עם יחידתו, ואז עדו מזהה 3 טנקים עולים על החולית
 השמאלית, ועוד 3 על החולית הימנית. „תחנות וונקל טנקים עולים עליכם.
 תשמידו אותם אחרת הם ישמידו אתכם.“ „3 — השמד אותם.“ שלושת הטנקים
 בחולית הימנית נדלקים כל אחד מפגז אחד של יחידה אחרת. אנחנו השמדנו
 את אלו בחולית השמאלית. עדו מזהה אבק מאחורי החולית הימנית. הוא
 שולח את רמי לוי לצפות, ורמי מגלה את הטנקים. הם נעו באחד לפנים.

שלושה במספר. דורון היה משוכנע שאלה הם פטונים, ומדווח לעדו. עדו שואל את עוזי אם קיימת אפשרות שאלה הם טנקים של כוחותינו. התשובה — שלילית. דורון עדיין מהסס; הטנקים המצריים ממשיכים להתקדם. עדו עולה לתצפית. מזהה את הטנקים כמצריים ונותן פקודת אש. פוגע קצר, טסה התותחן מבצע תקון עצמי ופוגע בטנק האמצעי, הוא נדלק. עדו מלטף אותו בראשו. הטנק שבע מימין לטנק שנפגע, מתנגש בו והטנק השלישי ננטש שלם. האגוף המצרי יצא לפועל אך ההתקפה והתקדמותם נבלמו והרגשת העוצמה שלנו התגברה.

הטנק שהשמיד טסה

בינתיים חזר יונה עם שארית הטנקים מהתדלוק והמלוי מחדש והצטרף אלינו.

השעה היתה לערך 11.30 בבוקר כשלפתע התקבלה הפקודה לגלוש מערבה. ממערב לנו היתה „טלביזיה“ אז עדיין לא ידענו עד כמה גורלית התקפה זאת בעבורנו שעד עתה כמעט ולא ספגנו אבידות. התחלנו לנוע בפקודת עדו מבלי לדעת מה עומד להתרחש. ההתרגשות והדריכות עלו מבלי שהיתה כלל שהות לחשוב על דבר-מה.

אפלבאום שחזר אל עדו אחרי התדלוק, מזהה שני טנקים שלמים בטווח 50 מטר. מכאלוביץ עוצר ואפלבאום מדליק את שניהם. היחידה תופסת עמדות כק"מ אחד ממערב לחמדיה. עמוס מצטרף אלינו, ונותן פקודה לחסוך בתחמושת. הראות היתה גרועה. המטרות היו רבות, אך בטווח עצום.

והפגיעות היו מעטות. יונה ודורון תפסו עמדות מימין. יונה צועק על אסף לזין שיצפה לכוון מכשיר. שוקי היה משמאל, ופנחסי במרכז. גם קנצוקר שחזר להיות אצל גיורא, נשאר אתנו בפקודת עוזי. הטנק של עוזי נפגע בטיל והוא מבקש מעדו שישלח לו טנק לחילוץ הצוות. עמוס נותן הוראה לשוקי לנסוע לחלץ את צוותו של עוזי. עדו נותן הוראה דומה לפנחסי. שוקי שולח את בלופרב.

פנחסי יורד מעמדה ופונה דרומה לכוון הטנקים הפגועים. בגלישתו מהעמדה קרא בהנפת יד לאופק להצטרף אליו, והשניים החלו דוהרים לטנק של עוזי שנפגע. „את הצוות של עוזי כבר הספיקו לחלץ, אך עוזי נשאר בשטח וכשהגענו” מספר אופק, „עלה עוזי על הטנק שלי. מסרתי לו את הפקוד ונכנסתי לתא הטנק. עוזי הראה לנו טנק נוסף שנפגע ודהרנו לחלץ את צוותו. בדרך נורו טילים לעברנו וקשה להבין כיצד לא נפגענו. לפתע ראיתי חייל מפוייה רץ לעבר הטנק שלנו, חשבתי שהוא מצרי ודרכתי לעברו את העוזי שלי, אך כשהתקרבו אליו זיהיתי אותו: רמי לנר. עצרנו והוא עלה על הטנק. היינו כבר שישה חברה בטנק והמשכנו להתקדם לטנק הפגוע. לנר הזהיר שלא נתקרב לטנק שלו הנמצא בשטח אש נוראית. עצרנו במרחק של חצי ק"מ מהטנק הפגוע של לנר, קפצתי למטה והתחלתי לרוץ לטנק. השטח היה מכוסה באש ולהבות פרצו מהטנק הפגוע. כשהגעתי לטנק מצאתי את שלושת אנשי הצוות פצועים ליד הטנק. רמי לנר דאג להוציאם מהטנק טרם שרץ לקרוא לעזרה. שניים היו פצועים קשה, אי אפשר היה לטלטלם. פנחסי הגיע בינתיים עם שאר אנשי הצוות. צ'ואי קפץ על הטנק הבער של לנר והוריד משם אלונקה, הוא אפילו לא שם לב שנפגע מרסיס בחזה, דבר שהתברר לנו רק מאוחר יותר, אחד הפצועים הונח על האלונקה ופנחסי עם צ'ואי ויונה חיים החלו לרוץ עמו חזרה לטנק. הפצוע השני היה שרוף כולו, מזלו שלבש סרבל ובאמצעות הרצועה מאחור הצלחתי להרימו כשרמי לנר עוזר לי לסחוב אותו מרגליו. הפצוע השלישי הגיע לטנק שלנו בכוחות עצמו. הריצה חזרה היתה נוראית, ברגע מסויים אף נאלצנו לעצור לשניה בריצה כדי לאפשר לטיל לחלוף על פנינו ולהתקע בחולות”.

„השכבנו את הפצועים על הסיפון של הטנק, פנחסי נכנס לצריחון ואני הפעם לתא הנהג. התחלנו בדהירה לכיוון מזרח כשבתוך הטנק עתה שבעה אנשים בנוסף לשניים הפצועים. קשה היה לדעת היכן הכביש, הדרך לתאג"ד היתה ארוכה, אך קוינו שיצאנו משדה הקרב ושכוון נסיעתנו נכון”.

„הדרך היתה מכוסה בהפגזות ארטילריות והתנועה עם הפצועים היתה קשה, גם לא היתה אפשרות לצודד במקרה של התקלות. לאחר נסיעה קצרה הגענו לציר עכביש ועליו מצאנו את התאג"ד. העומס בנקודת הפנוי היה נורא. הליקופטר שפינה חלק מהפצועים כבר המריא ועל הכביש היה

מספר רב של אלונקות. באותו זמן לא ידענו גם מה קורה עם שארית היחידה ומה עלה בגורל ההתקפה על טלביזיה".

"בתאגד פגשנו בנדב ורדי הי"ד, גם הוא הגיע למקום עם פצועים שפינה משדה הקרב. נדב אז סיפר שאמנון אריאל הי"ד נהרג אף הוא, הוזכרו עוד שמות של הרוגים והרגעים היו מחרידים."

"ישבנו לרגע המומים בתאג"ד כשפנחסי מאיץ בנו לחזור בידיעה שהפלוגה זקוקה לנו וכל טנק נוסף חשוב למאמץ."

"נדב אז נגש אלי", אומר אופק, "ובחיכוך התמידי אמר לי: אופק לנו כבר אסור לחזור לשם, עכשיו הגיע תורנו". איש לא ידע מה משמעות יש לדבריו באותן דקות.

באותה עת גיורא ושוקה הסתערו על טלביזיה. מכוון דרום, חלקם נפגעו. עוזי לא נשמע בקשר ואז תפס עמוס פקוד, הוא קרא לגיורא בקשר שוב ושוב, אך איש לא ענה. אז עוד לא ידענו מה עלה בגורלם. עדו רצה לשפר עמדות לפנים, אך עמוס עצר אותה, ונתן ליחידה פקודה לסגת באיטיות חזרה לחמדיה. שפרנו חלק חלק, לחמדיה, ואז: "ברגע שרצייתי לחזור אחרון לחמדיה עם דורון", — מספר עדו — "קיבלתי פקודה מעוזי לנסות לחלץ טנקים שנשארו בשטח, משום שהיה חשש שנשארו לידם פצועים". מאוחר יותר הסתבר שהפצועים מאותם טנקים — פונו כולם. עדו נתן פקודה לדורון שיכנס עמו לחלץ. הוא נכנס אך גורית עליו אש והוא חוזר. האנשים קצת פוחדים, משום שבסביבה מספר טנקים שלנו בוערים. דורון ביקש לדחות את החילוץ לחשכה. עוזי מסרב. הוא מצטרף אישית לכח החילוץ. יש תקלות בקשר, והפעולה מתעכבת. היא מתחדשת שנית, אך נפסקת שוב בגלל הפגזה ארטילרית. אנחנו מתקדמים שוב, אך ההפגזה מתחדשת. פתאום נשמע דורון בקשר: "הלכה לי היד". אומר וינש-טיין הנהג: "דורון ירד לצריח ואני התדרדרתי לאחור. רמי לוינן צעק: 'נהג של דורון — עצור'. יהוד ווינברג שהיו בצוות חבשו את דורון, וינברג תפס מקומו בצריחון, ורמי כוון אותנו באופן כללי מזרחה". "נסענו לכוון עכביש, ובמקרה ראינו זחל"מ נע לקראתנו. רצינו לשאול אותו היכן נקודת הפיינוי, אך הוא אמר שהוא הד"ר. הורדנו את דורון והוא טיפל בו. הצוות נע לבדו כדי לבצע מילוי מחדש. נשארו שם עד הערב, ואז פנחסי עלה על הטנק". מאוחר יותר לקראת הצהרים חזרנו שוב לחמדיה, היה מי שהגיע מנקודת הפנוי והיה מי שחזר ממלוי מחדש, לאחר התקפת הבוקר על טל-

דורון

ביזיה. כשחזרנו לחמדיה, מספר שוקי, פתאום משהו צעק: „אני רואה חיילים רצים ממכשיר“. ואז הגיעו שני חיילים פצועים. הם ספרו שהם שייכים לנרקיס, שנתקלו בהמון חי"ר מצרי עם בזוקות על מכשיר, ושהם היחידים שהצליחו להישרד. אחד מהם עבר את כל הדרך עם רסיס ברגל. העלינו אותם לטנק של פיקו והוא הביאם לנקודת הפינוי, לאחר שחבשנו אותם.

פעולת חילוץ הטנקים נמשכת. עדו מבקש מעוזי רשות להשאיר את הטנקים במקום מוסתר ולגשת רגלית לטנקים לבדוק את המצב. הוא לוקח את מייל, שהיה טען קשר שלו, עם קסדות ונשק אישי. הם מגיעים לטנק הראשון. עולים עליו. בצריח אין איש. יש סימני דם. מייל פותח את תא הנהג — ומזדעזע. עדו ניגש, ומבחין גם הוא בנהג שרוף לחלוטין ומשוסע, וסוגר את המדף. הטנק שייך לשמילו, שסופח אלינו לצורך אותה התקפה. הם בודקים את הפגיעה. הסאגר פגע במזקום וחדר לתא הנהג. עדו מצלם, והם ממשיכים לעבר הטנק של עוזי. גם הוא חטף טיל. היה חשש שאמנון אברמוביץ נשאר בו שרוף ולא תולץ. הם עולים על הטנק, לא מוצאים אף פצוע, מצלמים את הפגיעה, וחוזרים לטנק שלהם. עדו מדווה לעוזי. בינתיים מתפתחת התקפה נוספת על טלביזיה. התוקפים יורים מעל לראשינו. ההתקפה מסיבת. לאחר ריכוך רציני, הם מסתערים וכובשים את טלביזיה. הוחלט שעדו ורמי לוי יגררו את אחד הטנקים, זה שלא ניתן להושיב בו נהג, ועוזי יגרור את הטנק שלו. הגרירה מתחילה. עוזי מגיע במהירות לחמדיה, משאיר שם את הטנק וחוזר לפקד על היחידה. עדו ורמי גוררים עד לכביש, שם מתנתק עדו ורמי מצמיד את הטנק לכביש, כדי שיועלה על מוביל. בינתיים נעה היחידה למילוי. יונה שפיקד בזמן פעולת החילוץ, פוקד על שוקי לגרור את טנק של עוזי מחמדיה לעכביש. שוקי מספר: „באותו ערב נאמר לי לגרור את הטנק, עד לכביש, מחמדיה התברברתי, וכמעט הצלחתי לכבוש את טלביזיה עם טנק פגוע ועם הטנק של אסף לוי שפתאום הצטרף אלי“. לבסוף מצטרפים גם שוקי ואסף לתדלוק. שכן עם רדת החשיכה ירדנו כולם מחמדיה לציר עכביש אל מקום רכזו הדרגים, כדי למלא מחדש את הטנקים והאנשים העיפים ומדוכאים.

בהזדמנות זאת השליש עובר בין הטנקים. אוסף דיווחים על פצועים, חללים, ומחלק לחברה שיכתבו גלויות בפעם הראשונה מאז יום כיפור. אנו יצאנו כמעט בשלמות באותו יום; היתר ספגו אבדות כבדות. חלק מהאנשים שהיו נעדרים מאז אותה התקפה, הובאו לקבורה לאחר שנתגלו רק בחודש אפריל 1974. אנשי המפקדה והתחזוקה רצים אל הטנקים. הם רוצים לתקן, אך הטנקים שלמים. סמיטרלר עם תחמושת נפרק במהירות הבוקר. יוחאי דוחף את הפגזים ולא עומד בביקוש. התחמושת מספיקה כולם, לפתע, מאישה, מופיעים אנשי החוליה וקמינצקי. עדו מתחבק איתם.

לאחר ירי על מטרות במכשיר, זיהה עדו חי"ר בחלק הצפוני של המתחם. „ביקשתי אשור מעוזי להסתער לשם, ואז התפרץ המח"ט ברשת: „כאן 20 ברשת שלך” ונתן אשור להסתערות. עדו לקח את שוקי ורמי להסתערות, והשאיר את יונה פיקו וקלוש, בחיפוי. קלוש צורף אלינו באחד משלבי המלחמה. עדו מספר: „ירדנו מפיסגת מכשיר לתוך הוואדי. נענו באיגוף בשטח מוסתר לחלוטין, ואחר כך שברנו לכוון מערב, והתחלנו לטפס על הרכס. כשהתחלנו להסתער קיבל יונה פקודה לירות. לפנינו היה חי"ר בעמדות. הם ירו גם בזוקות. היתה שם שלדית של פטון. הם נסוגו והסתתרו מאחריה, וירו. ירינו לעברה מספר פגזים. המשכנו להתקדם עם ירי מקלעים מערבה, והגענו עד לשני טנקים של „לורה”. לפתע נפתחה אש טילים נוראית. נוסף לה מטח ארטילרי מסיבי. נתתי פקודה להחלצות מהירה לאחור.” שוקי מספר שראה חי"ר בעמדות כשהם שוכבים ומכסים את עיניהם בידים: „רמי ואני ירינו בעוזי תוך כדי הסתערות.” בסוף ההסתערות שאל רמי את שוקי כמה מחסניות ירה. הוא ענה — אחת, „חלש” אומר רמי, „אני שתים”. שוקי ממשיך: „תוך כדי ההסתערות נורו שני טילים. אחד שרק מטר לידי.” צביקה מספר שראה את הטיל שנורה, ואז שבר את ההגה. „כנראה בזכות זה ניצלנו”.

עדו נזכר: „לפני הסתערות ראיתי מפקד מסוים עם שני טנקים. הוא אמר שברצונו לגשת לשטח ולחפש אנשים שלו שנשארו שם מהתקפת יום אתמול. ביקשתי שיחכה עד שנגמור את ההסתערות. תוך כדי ההסתערות גילינו אנחנו את הטנקים הללו, אך כיוון שנחלצנו לאחור לא יכולנו לעשות דבר.” שוקי ורמי נסוגו כשאחורי הטנקים שלהם אל האויב. מזל שלא חתפו שם איזה טילון. שוקי סיפר שמעולם לא נסע כל כך מהר. חזרנו לעמדות על פסגת מכשיר, והמשכנו בירי על המשאיות, והחי"ר שטייל בשטח. המצרים המשיכו להתקדם, ועדו חשש שיאגפו אותנו מצפון. הוא שלח את פיקו שיחלוש בתצפית ואש לכוון האגוף הצפוי, נוסף לכך ביקש סיוע ארטילרי כדי להשמיד את המשאיות.

קלוש היה מבולבל. הוא זיהה רכס עם המון שיחים כ„מיליון חיילי אויב”. הוא ביקש אישור להשמידם, אך לא קיבל. בערב הוא עזב אותנו. לאחר ימים רבים, כשחזר מהשבי אמר לעדו: „למרות שכעסת עלי, שכחתי הכל”.

עדו מספר איזה עצבים „חטף” על שוקי הקש"א, שעבד לאט. אגב הם „שניהם מאותו הכפר”. עוזי מבטיח לעדו שמטפלים בבקשת הסיוע. הסיוע היה מועט. המצרים המשיכו להתקדם, עם חי"ר וטילים. עדו מספר: „מאוחר יותר ראיתי גיפ של שמלים. יריתי עליו אך לא פגעתי. ביקשתי מרמי לזין שירה עליו, אך גם הוא לא פגע. הטווח של שנינו היה דומה אך כנראה שהעיפות היתה מרובה. בינתיים הספקתי להשמיד משאית, אך כשניסיתי לירות שנית על הגיפ, שוב החטאתי. פתאום, בעמדת אש חטפתי ועזוע לא נורמלי עם מכת חום. איבדתי את הראייה. הייתי בטוח שהטנק

נשרף. קפצתי ממנו והתגלגלתי בחול, מחשש שאני נשרף. מכאלוביץ לא איבד את עשתונותיו ונסע לבד אהורנית. אחרי כמה שניות אסף אותי בן אהרון, ועזר לי לעלות לטנק שלו. מכאלוביץ, שהיה נהגו של עדו בשלב זה מספר: „הרגשתי מכה. הקשר בטנק נותק. הסתכלתי אהורנית וראיתי את מייל פצוע בצריח. הוא צעק: „תוציאו אותי, תוציאו אותי...“ נסעתי אהורה במהירות, לבד. לטנק השכן שהיה של רמי לוי. יצאתי החוצה וקראתי למישהו שיבוא לחלץ את הפצועים. רמי לוי ובן אהרון הגיעו, והחלטנו לפנות את עדו ואפלבאום, בטנק שלהם. בן-אהרון חבש את מייל, ורמי לוי כווך אותי באנטנה. עדו ממשיך: „כשהייתי בטנק של רמי לוי, ביקשתי את הקשר. קשה לי לזכור מה אמרתי, אך ביקשתי מיונה שיתפוס פיקוד משום שאבדה לי ראייתי“. עוזי התערב בקשר ושאל מה קרה. יונה לא ענה, לכן ענה שוקי במקומו. שוקי: „סיפרתי לו שעדו נפצע והוא אמר לי שאארגן את החברה ושניסוג ממכשיר. פיקו שהיה בתצפית לכוון צפון נשאר במקומו וחיפה על נסיגתנו. נסענו בשדרה חזרה לחמדיה. בדרך התפעלו כולם מקור רוחו של עדו, ומקולו השקט והרגוע, שרצה לעודד אותנו (האדישות הרגה אתו). וסיפר: „אני בסדר אל תדאגו“, והוסיף, שכוחות צה"ל הדפו את הסורים ברמת הגולן. עדו הספיק להפרד מיונה, אמר לו שיקח את המצלמה וינציח את סוף המלחמה. יונה שראה את עדו, נרגע והבטיח לחבר'ה שבתוך כמה ימים הוא יחזור.

הטנק של שמאי — מימין. מאחוריו — „מכשיר“

פנחסי עם יחידתו, שאלו את שוקה מה קרה לעזרה והלה השיב שהנהג של עזרה צוהל ושמה לא קרה לה כלום, עדו נפצע קל, בידו, ובסך הכל, הכל כשורה. זהו לא זמן חיחס, דיוואנס, יחסי קנסם חלפה לא חזון קיחה הטנקים יצאו לתדלוק על ציר עכביש, וחזרו לעמדות בחמדיה: פנחסי שהיה עדיין עם שוקה, שמע שיוצאים למכשיר, נשלח לשם שמאי, לפתע הוא צעק בקשר: "מכתרים אותי". היה נדמה לו שהוא שומע טנקים מצריים. נשארנו בעמדות. עוזי נתן הוראה ליונה לקחת איתו שני טנקים, ולצאת לחליץ את הכח של שמאי. הם נעו בלילה לכוון מכשיר, כאשר עוזי ויונה ראשונים, ושוקי, רמי לוי, וגירא אילן, מאחור. הטנקים הקדמיים ירו פגזים לעבר מטרות בשטח. אחר-כך התברר שאלו הטנקים שהשמדנו אנחנו יום לפני כן, ואילו גירא הפליא את מכותיו בשמאי. לאחר "קטע" זה, נכנסנו לחניון לילה. חלק מהטנקים היו מחוברים ביניהם בכבלים כיוון שלא הניעו.

ביום חמישי לא היו מאורעות מפליאים, מלבד הפגזות שנהפכו לתופעה שכיחה. צביקה גולן מספר: "ישבנו המון שעות בתצפית. לפתע, הפגזה ארטילרית צפופה, שנראתה כמו ירי קטיושות. אנחנו, בתוך הטנק, שקשקנו, ושוקי כדי להרגיע אותנו, היה מתפעל מהרעש והצפיפות. ממש פנטסטי — אמר. היה לי חשק להסתתר מתחת לכסא הנהג, אולי זה יעזור לי. פעם אחרת שוקי יצא להשתין, וכאשר חזר, נפל פגז במקום בו עמד. ביקשנו ממנו שלא ישחק יותר עם המזל. במקרה אחר ביקש שוקי מאורי סולומון שיחליף אותו בתצפית בגלל השמש המסנוורת, והעיפות. לא הערנו אותו משך שלוש שעות, כדי לתת לו לנוח, והוא נורא כעס עלינו בגלל זה. לפעמים, מרב עיפות היה נרדם בשמירה, ומספר לנו אחר-כך ששבר שמירה. פעם לא יכולתי להניע, ובתור מדריך בנט"ר איתרתי את התקלה. כאילו כדי להכעיס לא נפתחו התמסורות. יונה, המכונאי מלידה, נחליץ לעזרה, תפס פטיש ואיזמל, קרע את הברגים, פתח את הדלתות, ואפשר היה לתקן את הטנק. שוקי רצה לעזור, אבל פיספס את מכות הפטיש מרוב עייפות."

היו אלו יומיים של הפגזות ללא הרף, הפגזות ארטילריות שהזכירה לרבים את ימי מלחמת ההתשה הקשים, אלא שהפעם הכמות היתה הרבה יותר גדולה. אדמת חמדיה הפכה ביומיים אלו כמסננת נקובה בבורות הארטילריות הצפופה. שעות אין ספור חלפו על החברה מבלי יכולת לצאת מהטנקים, יונה חיים בטנק של אופק לא העז לצאת אפילו להשתין והספיק למלא מספר זבילי פגזים שזרקם מחוץ לטנק בסוף היום. המט"קים ישבו כל העת בצריחון כשעיניהם צופיות מערבה אל תנועות האויב. איש לא ידע עוד מה יביא לנו המחר, המלחמה נראתה אז כאינסופית.

מדי פעם היה מי ששאל היבו מטוסי חיל-האוויר. היה מי שהתפלל בסתר ליבו שיקרה משהו והכל יגמר, אך כאילו להכעיס רעמי התותחים לא נדמו והזכירו לכל שהמלחמה בעיצומה.

מדי פעם היינו יורדים לעמדות המתנה, מנסים קצת לנוח ועולים להחליף את האחרים שבעמדות התצפית. החדשות הועברו מדי פעם לשדור בקשר, וידענו שבצפון מתנהלים קרבות שריון ובלימה. ידענו שחיל-האוויר עסוק שם וקוינו שעד מהרה הסתיים המלחמה עם הסורים ויגיעו קצת לעזרתנו, הרצון לחיות נתן בנו תקווה.

עם ערב נכנסנו לחניון לילה על חמדיה, פשוט התקרבונו קצת יותר זה לזה, אך נשארו בעמדות. טרם ההצתופפות נחתה עלינו אחת מן ההפגזות הגדולות של הארטילריה המצרית. רסיס פגע ברמון עשן על הצריח של אופק. "לרגע היה נדמה" אומר אופק, "שחטפנו פגיעה, הצריח התמלא בעשן סמיך שכמעט וחנק את יונה חיים וצ'ואי אשר קפצו החוצה. משהו בסל הצריח נדלק, הוצאנו מטף והאש כבתה. רק מאוחר יותר הסתבר שהיו אלו רסיסים שפגעו ברימון והחרדה היתה לשוא". היה זה אחרי הכל אחד מהימים השקטים ללא אבדות בצפייה לבאות.

ביום ששי, הגיעו לפתע פטונים מכון מזרח. לא ידענו, אם ימשיכו בהסתערות-מערבה, או שמא יחליפו אותנו, אך יונה לא אחר להודיע שהם מחליפים אותנו. ירדנו מעמדות, והם תפסו את מקומנו. נענו בשדרות לעבר טסה, להתארגנות. נסענו ליד הכביש, אך אסף לוי ביקש אישור מיונה לנוע על הכביש, משום שנדפקו לו המסננים. הוא קיבל אישור. שליט מספר: "כשהגענו לטסה, עמד טרמפיסט ליד הכביש, וביקש שנעצור. היינו תמהוניים לגמרי, אך עצרנו. התברר לנו שזה עדו, שחזר מפציעתו. שאלנו כיצד הכירנו וענה שראה פטונים, והחליט לעצור ולשאל". הוא פחד שלא ישימו עליו כי לא ענד דרגות. שאלנו למצבו והוא ענה שהרופא אמר שמצבו טוב, לכן החליט לקחת את הרגליים ולחזור. הוא נסע בטרמפים עד ליחידה. עדיין לא ראה טוב, אך ביקש לנהוג. משום שהרבה זמן לא נהג בטנק, נענו דרומה על הכביש, עד שהגענו לחניון. ראינו את יונה מכניס את הטנקים ל"חוה-יונה". נסענו הישר אליו והוא כיוון אתנו לנו למקומנו. משלא נענו בהתאם להוראותיו, התרגז, אמרנו לו שיש לנו הפתעה בשבילו. עצרנו ועדו יצא מתא הנהג. "אמרתי לכם שהוא יחזור תוך כמה ימים" — צעק יונה. הטנקים התפזרו לפי ההוראות, והסתוו. מיד עם הגיענו, אסף אותנו עוזי לשיחה. היתה זו פגישתה הראשונה של היחידה כולה, מאז פרצה המלחמה. המאורע היה מרגש. חברים שנפגשו בפעם הראשונה, התחבקו והתנשקו, כשעל כולם זיפי זקן. עד אז לא ידענו מי הוא עוזי. לא ראינו אותו מעולם. באותו לילה ישנו לראשונה כולם, והיה מספיק זמן לישון.

עדו ניגש ל"אוהל הרזורים" כדי לשוחח איתם ולשמוע ספורי המלחמה שלהם. הוא מתפלא לפגוש שם את קלוש, מלטה ואחרים שהטנקים שלהם נפגעו והם חסרי מעש. מייד מתבשל במוחו רעיון; הוא ישלח אחד מהם לבקר את הפצועים בארץ, בבתי-החולים. צריך רק אישור. השליש מתערב

ורוצה שהשליחות תהיה רשמית. מייד מתארגנת רשימת הפצועים. הבחירה נופלת על מלטה. עדו רצה שזה יהיה מישהו מהימן, שיחזור מייד לאחר השליחות, ומישהו שמכיר אישית את הפצועים. הוא מכין מייד גלויות למייל ודורון, נותן תדריך למלטה שלא יקח מספרי טלפון מאיש, ושיסע מייד, אחרת יפסיד את השליחות, ולוחש לו בחצי אוזן, שהוא מרשה לו לקפוץ הביתה. מלטה יוצא לדרך. עדו תופס את בני כהן, נותן לו גלויות שיספיקו לכל החיילים, ומצווה עליו להמתין ליד כל טנק עד שהחברה יסימו את הכתיבה ואחר כך יביא את כל הגלויות לשלישות. באותו יום גם מתקבל המכתב הראשון. הוא שייך לנדב ורדי, שקיבלו מהבית. רגע לפני שיוצא מלטה, אומר לו עדו שיקרא לנו בקשר כשיחזור.

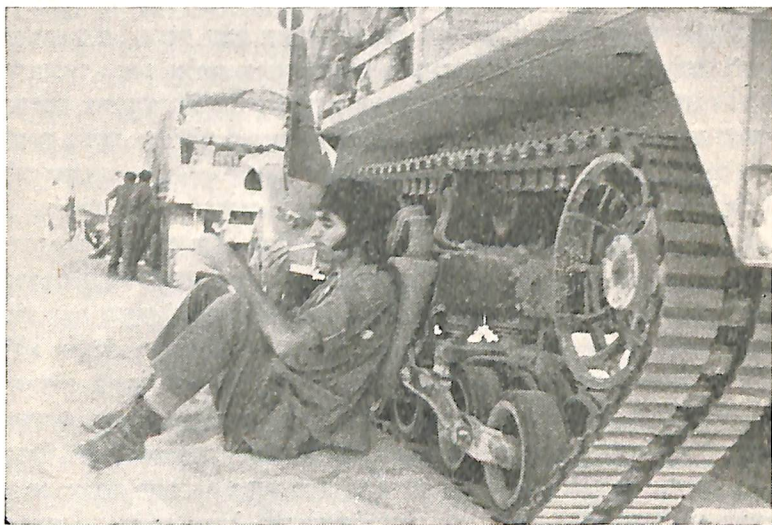
עדו ניגש לטנק של רמי ומשוחח עם בן-אהרון. אלי מספר לו איך חילץ אותו, ומרגיע את עדו כשמספר לו על עובי שריון הטנק. אלי היה מהאנשים שקלטו את הטנקים כשהגיעו, והכירם היטב, לכן ניתן בנקל להאמין להצהרותיו, והוא — ניצל את העובדה וקצת „עבד“ על עדו.

בשבת, 13.10, היה זמן לטפל בעצמנו ובטנקים. לפני הצהריים, התאספנו לשיחת מח"ט. הוא הסביר את מצב צה"ל בכללותו, מול מצבו של האויב, ועודד אותנו מאוד בהדגישו שעד עתה עשינו לפחות את מחצית מלחמתה של היהידה. לפתע, באמצע השיחה נראו מטוסי מיג מרחוק. מישהו צעק להתפזר, אך המח"ט בקול שליו פקד על כולם להתיישב, ונמנעה היסטריה. למט"קים היתה פגישה ראשונה, פנים אל פנים עם הסאגר. מישהו מהחטיבה, אסף את כולם ונתן הסברים על אופן פעולתו. זה גרם להורדת הפחד מהשד הקטן. איש לא ידע שהיום הוא שבת. בפעם הראשונה הגיעו מקלחות ניידות והיתה אפשרות לשטוף לכלוך של שבוע ימים. היו הרבה טנקיסטים שהפכו באותו יום לדוגמני עירום.

יותר מאוחר הודיעונו שנהיה מוכנים לחזור למחרת לקריהחזית. התכוננו נפשית לעתיד, מתוך הנחה שעכשיו הכל ייגמר יותר מהר, וללא אבידות, אך איש לא היה בטוח שיזכה למנוחה נוספת. נדב ורדי פלט בשיחה עם כמה חברי"ש, לא כל מי שנמצא כאן יזכה לחזור הביתה". באותה שבת, קיבל פיקו, שהיה באותה עת בסדנה, פקודה לגרור את הטנק של עוזי שנפגע בקרבות. הוא נסע לחמדיה, והתחיל בגרירה אך משנתקל בקשיים, נשלח שוקי לעזור לו. הוא יצא עם פירסט ורדי ושואף הי"ד. ורדי התנגד להפסקת המנוחה וקיטר נוראות בפני שוקי, אך בסוף נסע. שוקי מספר: „בדרך, מרחוק, ראינו עשן שחור, מכון ציר עכביש. לאחר שהתקרבונו נתגלתה לנו סוללת תותחים שנפגעה ע"י מטוסי מיג מצריים. המחזה היה מדכא, וביקשתי משני הצוותים לא לספר זאת לשאר, כדי לא להוריד להם את המורל". אחר כך התברר שהיו אלה אותם מיגים שנראו מרחוק בעת השיחה עם המח"ט. בשבת בערב נכנסנו שוב לחניון לילה, עם ידיעה ברורה שמחר עם שחר אנו חוזרים לשדה הקרב. שוקי פגש באותו יום בעמיר לזרוביץ הי"ד, שהיה

מדריך שלנו בעת המילואים הראשונים. הוא היה גם אז מלא מרץ, שגבל בעצבנות. עדו נזכר שהוא לא נרגע עד שהוחזר כל הווד כשעמדנו להשתחרר מהמילואים הראשונים, כאילו החזרת זיווד היא שאלת חיים. עמיר ישב באותו זמן בזחל המפקד. ימים מעטים לפני כן הגיע משבדיה, דרך שויצריה

ואנגליה, אחרי שנודע לו שפרצה המלחמה. הוא אמר שלולא הצליח לסדר לעצמו טיסה, היה הוצה את הים התיכון — בשחייה. שוקי שידע על חסרונו של דורון, הודיע על כך לעדו, והלה העלה את עמיר לטנק, במקומו של אבישי (בלייר). לעמיר, היה ידע פנטסטי בהפעלת מקלעי הטנק, שסיבכו את כולנו, והוא התרוצץ בין הטנקים כדי ללמד את האנשים להפעיל את הנשק. הוא גם יזם שכל הטנקים יבצעו ניסויי-כלים לפני הירידה לקו, ואכן האמינות בטנק עלתה. ניסוי הכלים פתח את השבוע השני למלחמה. הוא התבצע בבוקרן של יום ראשון ה-14.10. באותו זמן גם נערכה הופעה של להקת בידור, אבל לא הזמינו אותנו. עוזי מודיע כי אזה"צ אנו חוזרים כנראה לחמדיה.

לפתע, בשעת צהריים, מתקבלת פקודה ליציאה חפוזה. נענו מערבה לכוון כישוף. בדרך אנו פוגשים במטוס בוכנה ענק, מרוסק על הקרקע, אך מתקבל הרושם שהוא שרוע שם זמן רב. מתפתח ויכוח איזה מטוס זה. בסוף מחליט עדו שזה הסטרטו שהופל לאחר מלחמת ההתשה. ממשיכים בתנועה. פתאום, ללא אזהרה מוקדמת, גחים עלינו המון מטוסים. ניתנה פקודה על התקפת מטוסים בקשר, ונורית אש נוראית לשמיים. מטוס אחד נדלק ומתרסק בקרקע. שוקה מייד זוקף את הניצחון לזכותו. ממש כל הכבוד. המטוסים הפילו המון תחמושת בין הטנקים, כל אחד היה ממוסך בעשן ועדו חשש שמא מישוהו מהחברה נפגע. הוא עושה מייד בדיקת קשר לוודא שאכן כולם קיימים: "תחנות וונקל כאן וונקל, ענו לפי הסדר, איך נשמע — עבור"

אופק ממתין לתשובתו של פנתי אחר, ביטוח לאומי בליטא חרש חסר

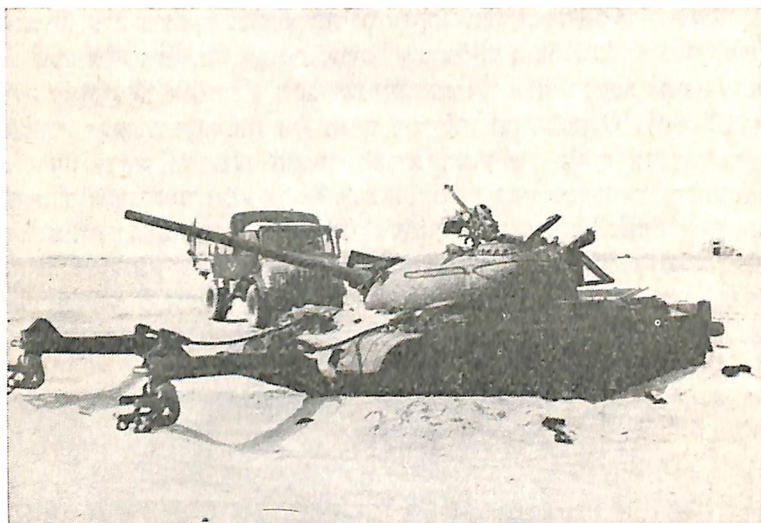
חסי, משום שהוא היה אפוקס בעשן. יורם עונה, ואופק נרגע. ממשיכים בתנועה. עמיר עם הר טנקים שלו נעלם מעיניו של עדו. עדו קורא לו, הוא עונה ואומר שהוא נע לדינו. עדו טוען שהוא נע עם יחידה אחרת, הרבה לפני. אחרי ויכוח קצר מתבררת טעותו והוא נעצר וממתין לכח האם. לפתע קורא רמל בקשר. הוא טוען שנפצע קל, חובש את עצמו ואין צורך שיתפנה. עדו מתעקש שיתפנה משום שהפציעה היא ליד העין, אך הוא מסרב. הוא מסרב שראה כמה מצרים, ורצה לוודא שהם אינם בין החיים, לכן זרק רימון לעברם. הוא נפצע מרסיס של אותו רימון. המשכנו בתנועה, ותפסנו עמדות ליד התעו, "כישוף", לכוון מערב, כדי למנוע התחברות של הארמיות השנייה והשלישית. היה איתנו מפקד בכיר בתצפית באותו מקום. עוזי נותן לעדו פקודה לנסוע עם יחידת משנה מזרחה, לבצע חבירה עם כח סיור, ולבצע סריקה של שטח מסויים. נראו שם כוחות סיור של האויב. נענו מזרחה, ביצענו סריקה, ולאחר שהוברר שהשטח נקי, חזרנו. באותה עת מדווח מישחו מהחברה של שוקה על תפיסת השבוי הראשון. מייד עם הגיענו, נתקבלה פקודה לנוע חזרה לחמדיה. הגענו חזרה לבסיס, "הקבע" שלנו באותם ימים, ותפסנו עמדות תצפית לכוון מכשיר וטלביזיה. הפעם היינו משמאל לפטון השרוף. האנשים היו בתצפית מתמדת, ודווחו על כל תנועה, אפילו הקטנה ביותר. עלתה החשכה. הירח מימיה הראשונים של המלחמה, נעלם. היה חושך נוראי. עוזי החליט שסגנו יקח אותנו לחניון לילה בתוך הוואדי. עדו רצה לנווט, אך הבלבול והחושך גרמו לכך שהוא ינוע לכוון האויב, במקום לכוון הנכון. "היו רגעים של פחד נוראי, סיפר עדו. הנסיעה היתה איטית, כשאיני יודע בדיוק לאן אני נוסע". לבסוף הצלחתי לצאת מהבוץ, חברנו עם החרמ"ש של גדעון, והם איבטחו אותנו בלילה". הלילה עבר בשקט.

למחרת, יום שני, 15.10 עם שחר, עלינו לעמדות בחמדיה. מלטה חזר בינתיים מביקור הפצועים. הוא מדווח לעדו בקשר, ואומר שהביא מהם מכתבים. יותר מאוחר הופיעו מטוסים בזוגות, ותקפו את הריכוזים הענקיים שממערב לנו. היה נהדר לראות איך הם מתחמקים ממטר הטילים. מישחו

ספר עשרה טילים שנורו על פנטום, והוא יצא בשלום. זה נתן לנו הרגשת עוצמה פנטסטית. היום עבר עם הפגזות צפופות. לקראת לילה היינו שוב משמאל לפטון השרוף, אך לא נכנסנו לחניון. בשעות הערב התקבלה פקודה להסתער לכוון החווה הסינית. עדו מסר את הפקודה ללא התראה, כדי שלא יהיה זמן לפחד: „תחנות וונקל כאן וונקל, קדימה הסתער”. גלשנו בקו, במדרונות המערביים של המדיה, ממולנו בטווח עצום, כנראה על כביש התעלה, נראו לפידים ענקיים. עדו נתן לפיהם חלוקת גזרות אש. נענו קדימה במהירות, עם ייצור אש פנטסטי מהמקלעים. החושך היה מפחיד, אך לא נורה לעברנו אפילו כדור אחד. שוקי קורא לעדו, ומסב את תשומת ליבו לטנק שקורא קריאות חרום: „כאן כא של לורה, נמצא מדרום לציר לקסיקון ליד תחנת מכ"ם הרוסה, מזהה כוחות יורים עלי מכוון ציר לקסיקון”. עדו הרגיע אותו, והדריך אותו לסמן עצמו באור וזיקוקים אדומים. הוא שמח על תשומת הלב, והבטיח שיעשה כן. עדו מדווח על כך לעוזי וליתר המפקדים. ממשיכים בהסתערות, והוא קורא שנית, אך כנראה שהיינו רחוקים מאוד ממנו. על כל פנים, עדו מצווה עליו להכנס לטנק ולסגור מדפים. מאוחר יותר, נדם קולו. כנראה שחולץ. אנו ממשיכים להסתער מערבה, ולאחר מכן נעים אחורה, ונכנסים לחניון. היתה הרגשה טובה. בחניון, ערפל נוראי. לא רואים יותר מאשר עשרה מטרים לחזית. זה הגביר את הערנות, אך משך הלילה היה שקט מוחלט. מי יודע, אולי הוא מסמל את סערת יום המחרת.

ביום ג' בבוקר, 16.10, פתחנו באש לעבר הבית הבודד באמיר, הוא בית המשאבות של החווה הסינית. המצרים מקמו שם כח עצום שכלל הרבה טנקים. נראו מספר טנקים נפגעים. הטווח — 3200 מטרים. הפגיעות לא מרובות. עוזי רוצה לשפר עמדות כדי לקצר את הטווח ולהעלות את מספר הפגיעות. עדו גורס שאפשר בינתיים להמשיך בירי ממקומנו, הוא התעודד מאוד אחרי שפגע בטנק עם נכרי, בטווח של 3200 מטרים, ליד בית המשאבות, למעשה היתה זו העבודה של מרקו. אז הוא עוד לא הירבה לדבר, אבל עשה עבודה יפה. המח"ט נכנס לרשת שלנו ואומר שאפשר להמשיך לירות בטווחים גדולים. מכוון אחר לוחצים עלינו לשפר עמדות, ולהתקדם מערבה. אנו מתחילים בתנועה מערבה, בחיפוי הדדי. יונה עם כמה טנקים נשאר בחיפוי, ועדו עם הטנקים של יורם נעים לפנים. לפתע חשנו בנט"ים שפתחו באש מכוון צפון. מייד תפסנו עמדות לכוון הנט"ים ופתחנו עליהם באש. יונה עם הטנקים של עמיר ממשיכים בתנועה מערבה, ואז נותן עדו פקודה לשוקי שיצטרף עם הכלים שלו אל יונה. שוקי מספר: „נתתי פקודה להדרי רמי לזין לנוע איתי; התחלנו לנוע והסתבר שהדרי לא שמע את הפקודה. כיון שהתרחקנו ממנו, נתתי לו פקודה להצטרף אל פנחסי ולירות על הנטי"ם. כשהגענו בערך למרחק של 30 מטרים מאחורי הטנקים של יונה ועמיר, נפגעו שניהם מימין, בזה אחר זה, תוך שניות. מהטנק של עמיר

נראתה אש גדולה מהצריח, וליד הטנק של יונה נראו דמויות הצוות נחלצות. כיוון שהיה מסוכן להתקרב לטנקים הפגועים, נענו לאחור, ונעצרנו במרחק של 100 מטרים מהם". רמי לויין שראה אף הוא את הפגיעה, צעק בקשר חוץ: "וונקל, עמיר נפגע, בוא מהר, בוא מהר, עשן לבן יוצא מהצריח". עדו קרא לו להרגע, שאל מה קרה, ואם מישוהו נחלץ. "איש לא יצא, אין כבר מה לעשות" — ענה רמי. עמוס התערב בקשר ושאל מה קרה. שוקי ממשיך: "ענית לי לו שהטנק השמאלי מלא אש, הצריח אפוף להבות, ובטנק השני אני רואה אנשים. הוא פקד עלי לחלץ אותם. אמרתי שאי אפשר לגשת לשם עם הטנקים. והוחלט שנעשה זאת רגלית.

מימין לטנק נראה „בית־המשאבות"

פקדתי על אסף פריי לתפוס פיקוד על הטנק, והתחלתי לרוץ לבד לכוון הטנק של יונה. תוך כדי ריצה, ראיתי את הטנק של יונה נפגע שוב. נעצרתי רגע והמשכתי להתקדם. ראיתי מישהוא יורד מהטנק שלו ומחלץ את פורטוגל שהתקדם בקושי, אך בכוחות עצמו לעבר הטנקים שלהם. הגעתי לטנק של יונה. הוא שכב בין שני הטנקים הפגועים, כשרגלו קטועה, לידו ישב רפי בוק, הנהג, שלא עזב אותו לרגע. צביקה גולן שנשאר בטנק מספר: „מתא הנהג ראיתי את הטנק של עמיר עומד ליד תלולית, והטנק של יונה מתקרב אליו. שניהם נפגעו תוך שניות, מצד ימין. מהצריח של עמיר עלה עשן, אך קיוויתי שמישהו יקפוץ החוצה". אחריכך ספרו חברים שראו את האסון מהצד, כי הבחינו בעמיר מועף מהצריח לגובה עצום, ונופל ליד הטנק.

„ראיתי את שוקי גורר את יונה, כאשר לידו בוער הטנק של עמיר. לפתע
 התפוצץ הטנק. חשתי שמא קרה משהו לשוקי. אך הוא המשיך ללכת כמה
 מאות מטרים. הנפלה קדרות על כולנו. ידענו מייד את מי מחברינו לא
 נוכל לראות יותר.“ דוד דוד היה אף הוא בצוות של יונה. כשניגש שוקי
 לחלץ את הצוות הוא מצא את כולם מלבד דוד. היינו בטוחים שהוא נהרג.
 נשלחו אנשים נוספים לטנק הבוער כדי לחפש אותו, אך לא מצאו דבר.
 מאוחר יותר דווח לנו שהוא בריא כמעט לחלוטין ונמצא במתקן הפואי.
 הוא חולץ בכוחות עצמו וממשיך שוקי לספר: „הייתי בטוח שאוכל לגרור
 את יונה לבדי, ולכן אמרתי לרפי בוק שירוך לעבר הטנקים. לא הצלחתי
 לסחוב אותו וסימנתי ליתר הטנקים שיבואו לעזור לי. הייתי משוכנע שהם
 מסתכלים עלי. בינתיים חבשתי את יונה והרגעתי שמייד יבואו לחלץ אותי.
 הוא שכב בשקט והתנהג למופת. הרופא שטיפל בו סיפר שכאשר גמר לטפל
 ביונה ולקטוע לו את החלק השני שנפגע, אמר לו יונה בשקט: „תודה רבה
 דוקטור.“ בעקבות הקריאות שלי הגיעו רמי לוי ובן-אהרון לעזור לי לגרור
 את יונה. בדיוק כשהגיעו התהפך הצריח בטנק של עמיר. נשכבנו מייד
 ואני זוכר שבוגי אחד הגיע עד אלינו. לאחר מכן נשאנו את יונה על הכתפיים.
 במטרים האחרונים התקרב הטנק אלי משום שהייתי באפיסת כוחות מוחלטת.
 יונה הוכנס לטנק של רמי. רמי קורא לעדו בהתרגשות, ומבקש שיאמר לו
 במהירות לאן לנסוע כי מצב הפצוע חמור. עדו מביט לאחור כדי למצוא
 את הדרך הבטוחה ביותר לתנועה, אך רמי חסר סבלנות. הוא משוכנע

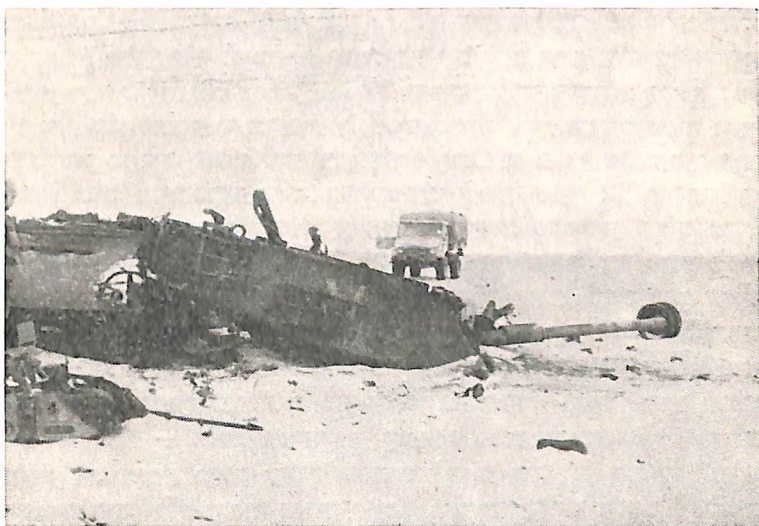
שעברו שעות מאז שביקש לדעת את הדרך. לבסוף מראה לו עדו את הדרך, והוא מתחיל בתנועה. עדו מזהיר אותו שלא יעז להתגלות לכוון טלביזיה. פתאום נשמעת קריאה בקשר: "וונקל כאן שוקי". עדו מבין ששוקי עיף, תשוש ומתרגש, לכן אומר לו שימתין 5 דקות עד שיירגע ואחרי-כך שידווח לו בדיוק מה שקרה. לאחר כל זאת נעים הטנקים חזרה לחמדיה. מצב הרוח עגום לחלוטין. הרבה חברה מזילים דמעה בלי שמישהו יראה אותם. חורגו לחמדיה ומשם שוב להתארגנות. גומרים להתארגן. עדו פוגש את הדוקטור: "דוקטור, אני רוצה לבכות". הוא מחבק את עדו ומרגיע אותו, אך מצב הרוח נשאר גרוע. זהו האסון הממשי הראשון שלנו. הפעם הראשונה במלחמה שמישהו מאיתנו נהרג, וצוות שלם עזב אותנו בלי שישאר מישהו שיספר על רגעייהם האחרונים. *אחרי זה החווה נזרעה שש זמא זקא. הנטייה החברתית מנסים לשחזר את המאורעות שעברו הארבעה: עמיר, שואף, ורדי ופירסט, אך המשימה כמעט בלתי-אפשרית ואנו נשארים עם "פניהם המחייכות עם זיפי הזקן".* *עם הלילה לא ידענו. הנטייה היא זמא זקא.* את הלילה של יום ג' העברנו שוב בחמדיה. איש לא עצם עין בלילה זה. בכל הצוותים כמעט ולא דברו. השתיקה אמרה את שלה. קשה היה לחשוב שהקרב עוד לא תם. היו אלו שעות של לילה ארוך, לילה בו עולים שוב ושוב בעיניך דמויות של אותם חברים שהן רק לפני שעות מסרו נפשם בשדה הקרב. פתאום מלותיהם מקבלות משמעות שונה ואתה רוצה לבכות, אך יודע שאסור. יודע שמחר חייב אתה להמשיך וללחום, אתה זוכר את הבית, זוכר את הקרובים לך, אתה רוצה לחיות, אך יודע שאולי לא תזכה עוד לחשוב על כל אלו, יודע שאולי הדקה הבאה עלולה לחרוץ אף את גורלך... ובמחשבות אלו חולף לו הלילה ושחר של יום קרב חדש עלה על חמדיה.

* ביום רביעי, 17.10, אחר זמן מה של תצפית בחמדיה קבלנו פקודה לנוע מערבה, לכוון החווה. תפסנו עמדות. מכוון החווה נראו חיילים שהיה נדמה לנו כי הם מניחים טילים לשיגור. ירינו עליהם. גם מכוון טלביזיה נראתה פעילות אויב. טייס נראה צונת, הדרי נשלח לאסוף אותה, אך מישהו אחר משיג אותה. המטוסים ממשיכים לתקוף את החווה כשהמוני טילים נורים לעברם. לפתע נראה סקיהוק נפגע מטיל, ומתפוצץ באויר. עדו אומר לעוזי שראה את הפגיעה ואין שום סיכוי שמישהו נחלץ ממנה. לאחר כמה שניות נראה מצנח יורד באיטיות. מאוחר יותר נראתה גם הדמות שמתחתיו. הטייס הגיע לקרקע שלם ונאסף. ניסינו לשפר עמדות מערבה וחלק מהכח נכנס למארב מצרי. חוזרים אחורנית ובאותו זמן נפגע שוקי מטיל שנורה מצפון. "נסענו לאחור — מספר צביקה — ופתאום הרגשתי מכה חזקה בצרית. שמעתי את אוריה צועק בקשר שנפצע. לחצתי חזק על הגז כדי לצאת מהמקום ההוא, שלא נחתוף פגיעה נוספת. תוך כדי נסיעה הסתכלתי לצריח וראיתי עשן, ואש מהרצפה. הבנתי שהתפוצצות של תחמושת זה ענין של שניות, לכן עצרתי מייד ויצאתי החוצה. שוקי, אוריה ואסף כבר היו על

הכנפיים וחיכו שאעצור. קראתי לקפוץ מהר כי הטנק בוער, ופיקו בא לחלץ אותנו. בנסיעה חבשנו את אוריה שנפצע יותר קשה. שוקי מישש אותי, משום שמשקפיו נשברו, ושאל אם נפגעתי. הוא היה עוור לחלוטין וחשש שנפגעתי. לקחתי את השעון של אוריה שהתלהט וגרם לו לכוויה. פיקו מפנה את הצוות לאחור; שוקי התנהג כמפקד לדוגמא, כאשר למרות ההלם והיאוש מהפגיעה הוא סרב להשאיר מאחור, תפס פיקוד על הטנק של פיקו וחזר לקו כשהוא אומר: „הלב רוצה להשאיר מאחור, אבל ההגיון מכריח אותי לחזור“. עזרא דר נמצא עתה בצוות של שוקי, והוא מפסיד את משקפיו למען מפקדו. שוקי חוזר עתה להכרתו. בנקודת הפינוי נמצא טנק שנפגע מטיל, אך הוא כשר לחלוטין, ושוקי אומר לפיקו שיקח צוות ויחזור לשטח. פיקו אינו שש לרעיון החזרה. הוא שואל את שוקי: „עוד לא מספיק לך?“ שוקי עונה שאם היה עושה כעולה על רוחו היה מעדיף ללכת ברגל הביתה.

הפעילות באותו יום נמשכה. ירינו על חיילים שניסו להתמקם על טלביזיה, וליד החווה הסינית, וטווחנו את הארטילריה לאותם מקומות. בלילה נכנסנו לחניון באותו מקום. עם חשכה מגיעים השליש והאספקה כדי לצייד אותנו ולהזרים בנו „דם“ חדש.

בבוקרו של יום המישי, 18.10, התפרסנו מחדש. לאחר זמן מה מתקבלת פקודה לסרוק את ציר טרטור לעבר החווה הסינית ולתקוף את החווה מדרום. אנו נעים במהירות על הציר, מתפרסים ומתחילים בתנועת כיבוש לעבר

הטנק השרוף של שוקי

החוזה, כששוקה עם החברה שלו משמאלנו בשטח הפתוח. שוקי עבר חוויה נוספת. בדרך הוא חטף טיל בסל הצריח. הם עוצרים והצוותים של פיקו ורמי לוי רצים לעברם ומכבים את השרפה, ומיד ממשיכים בתנועה. מייד עם תחילת ההסתערות חוטפים מספר טנקים של שוקה טילים, וחלקם עולים על מוקשים. עוזי נתקע עם הטנק שלו, שהפסיק לנסוע. ההסתערות נבלמה. עדו שולח לו טנק לפי בקשתו. הבחירה נופלת על הצוות של רמי לוי, כדי שיוכלו לנוח קצת בסדנה. עדו חשב שכדאי לתת להם לנוח. רמי ובן-אהרון עוברים לטנק התקוע. אנחנו תופסים עמדות בין המחפורות שהספיקו להכין המצרים. תוך כדי תנועה מזהה עדו טנק בטווח 20 מטר, שלם לגמרי כשמדפיו סגורים. הוא חוטף מייד מעיך צעיר. השטח מלא בכלי רכב. אנו מדליקים מספר משאיות וג'יפים, עד שעדו מחליט שחבל על התחמושת. באחת ממחפורות החי"ר מזהים שני חיילים מצריים, פצועים ברגליהם שאינם יכולים לזוז. לפתע המוני מטוסים מגיחים לעברנו. חלקם תוקפים את נקודת הצליחה. כולנו פותחים באש. מרקו פוגע עם המקביל בסוחוי, והוא נופל. כנראה שנפגע כבר קודם לכן. לאחר גמר ההתקפה נערכים מחדש ומתברר שהמפקד והטען בטנק התקוע של עוזי — נהרגו. הם היו בצריח, כנראה ניסו לירות במטוסים, ונפגעו מריקוט. עדו יודע שרמי המפקד באותו טנק, אך הוא לא ידע אם בן-אהרון עבר איתו לטנק. מאוחר יותר מתברר שאכן היה זה בן-אהרון. אנו סופגים מכה נוספת, ומכאיבה מאוד. לרגע לא יכולנו לקלוט שהם נפלו. שוב דממה ירדה על צוותי הטנקים. איש לא דבר, הדמעות חנקו את הגרונות, ניסינו להתעלות משכמנו ומעלה כי חייבים להמשיך ולהלחם, אך לא יכולנו. בני כהן שעבר את כל המלחמה עם רמי ואלי נראה מדוכא מאוד. עדו ניגש אליו ומנסה להרגיע אותו, אבל לא מצליח. אנו נשארים בעמדות. מהחברה של קורט מדווחים על שני טנקים שנפגעו. הם היו בעמדות לכוון טלביזיה. עוזי שולח את עמוס עם עדו שלוקח את אופק והדרי לחלץ את קורט. עמוס מציע שנחכה ללילה משום שאין כאן שאלה של הצלת נפשות. ההצעה מתקבלת. אנו נעים לכוון טלביזיה ונכנסים לעמדות תצפית. הדרגים היו על עכביש. נראה כי האויב מכוון לשם אש ארטילרית. עדו אומר לעמוס שכדאי לפזר אותם „אחרת יקרה אסון“... לפתע הם חוטפים הפגזה מדויקת, וכמה כלי רכב עולים באש. אנו מחכים לחשכה ומחלצים את הטנקים. לאחר מכן נשארים בעמדות לכוון טלביזיה.

בבוקרו של יום ששי, 19.10, ערפל נוראי. פנחסי מקבל פקודה לנוע עם אופק והדרי לעמדות על חמדיה כדי לאבטח לכוון מכשיר. עדו נע על ציר עכביש חזרה לכוון החוזה, ופנחסי נע על הציר בכוון הנגדי, לחמדיה. הם עוברים אחד ליד השני, מחליפים כמה מילים וממשיכים בתנועה. בינתיים מתברר שמלטה בין הפצועים של קורט. אחרי התפורות הערפל מבחין שוקי בחי"ר מכוון צפון. הוא יורה ועדו מתקן אותו. הטווח 800. שוקי מספר:

„הם ניסו להציב טילים. יריתי עליהם מעיכים, אך על-אף הפגיעות המדויקות, הם ניסו מדי פעם לחזור לעמדה ולהציב טילים. לפתע גילה עדו, תוך כדי ירי שלי עמדה נוספת, שלא ראיתה. הוא צעק לי: „ימין 4 — אש“, ולדעתו לא פגעתי. „ימין 2 הוסף 4“. רק בכדור השלישי פגעתי. לפני כן גילה הדרי איש חי"ר שברח מערבה. הוא ירה עליו מטווח 600. האיש נשכב והעמיד פני הרוג. לאחר חצי שעה הוא ניסה להתרומם ולברוח, ואז פגע בו הדרי במדויק והרגו“.

צביקה גולן שהיה רורבי אחרי פגיעה בטנק שלו מספר: „כל היום עסקתי בפניו נפגעים. כמעט ונשברתי. החלטתי לעשות משהו. אני צריך לנסוע לבתי החולים לבקר פצועים“. הוא קורא לעדו בקשר, ומקבל רשות לנסוע ולחזור. שוקי מתפרץ ואומר לו שיתקשר לאשתו. עדו מתפרץ ואוסר על צביקה לקחת ממשהו מספר טלפון, ומסביר את עצמו. שוקי מבין ומשתכנע. לאחר מכן: הגענו חזרה לחווה. נתקבלה פקודה להסתער לכוון החווה ממזרח. אנו יוצאים מהמחפורות, פונים שמאלה ומתחילים להסתער. נורית אלינו אש מתותחים וארטילריה ואנו נחלצים לאחור. מסביבנו שדה מוקשים מצרי, שהקיף את החווה, כשהמוקשים גלויים. התחלנו שוב להסתער אך הטנק של רמי לפשיץ נפגע בזחל, ופרש. חזרנו לעמדות ליד המחפורות. הדרי מדווח לעדו על משאיות מוסוות לפניו. עדו מאשר לו לירות אך המח"ט מתערב וטוען שאינו מזהה שום משאית. עדו עולה לתצפית, מזהה משאית מוסווית ויורה עליה. הוא פוגע בפגז ראשון ומתברר שזה נ"ט.

מהנטי"ם שהשמיד שוקי

מספר חיילים התרוצצו מסביב מבוהלים, אך לא ברחו. שוקי פותח מייד באש. היו שם כשישה כלים מוסווים, שחסמו ציר התקדמות לעבר החווה. הוא פוגע בהם בזה אחר זה. בירי מהיר, כשכל תותח מקבל פגז ומושמד. עדו מתפרץ לקשר: „שוקי, היה ירי מקצועי“. מאוחר יותר נוסע עדו לטנק בו נהרגו רמי לוין ואלני בן-אהרון הי"ד ומנסה לאתר שם שרידי ציוד אישי. בלילה אנו שוב בין המחפורות. לפתע נשמע טנק מתקרב. לא יודעים למי הוא שייך. עדו חושב שיתכן וזה פיקו שחזר מהסדנה, אך מסתבר שזה מישוהו אחר. חוקרים מי זה, בחשש, מכיוון שהוא מתקדם דרך שדה המוקשים. לבסוף הוא מגיע אלינו. מסתבר שזה טנק שטעה. יחידתו עומדת לחצות את התעלה, והוא איבד אותה. עדו מציע לו שיחכה עד הבוקר ואז יצטרף ליחידה שלו מכיוון שהוא ניצל בנס כאשר חצה שדה מוקשים. שואלים מי המפקד שלו והוא עונה — שובל (שובל היה שלנו מאז הקמת היחידה ועד זמן מה לפני המלחמה). עדו תופס את המכשיר וקורא: „ארז כאן וונקל איך נשמע?“. „כאן ארז נשמע היטב מי אתה?“ „כאן ונקל — נחש מי אני?“ „כאן ארו, האם עדו?“ עדו עונה בחיוב, הם מפטטים קצת ונפרדים בלהתראות. הלילה עובר בשקט מוחלט, מלבד איזה מטח קטיושות מכוון לא מזהה שפוגע במצרים.

מאיר השחר של ה-20.10.10. שוב ערפל נוראי. הוא מתפזר ואז שולח עדו את הטנק הטועה לדרכו. קצת יותר מאוחר יוצא עדו לחלץ את הטנק של רמי לפשיץ. הוא מחבר את כבלי הגרירה, לא שש למשימה, אך ממלא את הפקודה. עדו חשש שיש תצפית אויב על המקום ושהוא מטווח, לכן העמיד את שוקי בחיפוי ויצא לדרך. הוא מגיע, מוציא את מרקו וחדד, הם מחברים את הכבלים. מרקו מסתובב בחוץ ועדו כועס עליו. הם מפנים ציוד של אנשי הצוות וזווד חיוני ומתחילים בגרירה. בתחילה מתנהל הכל כשורה, עד שהם נכנסים לשטח חולי והטנק שוקע. הם מתנתקים, חוזרים למחפורות. עדו מתעניין למי שייך הציוד האישי ומביא אותו לרמי רוזאל, דני גול וזפרני הי"ד, לאחר זמן מה מתקבלת פקודה להסתער על החווה מדרום, כששאר היחידה ממזרח. אנחנו מקבלים ת"פ את יחידתו של שמעון כהן. עדו נותן פקודה להכנס לשתי שדרות ולנוע במהירות הבזק כדי שלא יהיה סיכוי שניפגע. עמוס מוביל את אחת השדרות. עדו מבקש ממנו שיתן לו לנוע ראשון. הוא דורש לדעת מדוע, ועדו אומר שאם חס וחלילה יקרה משהו, עדיף שזה יקרה לו. הוא לא ידע שזהו זימון לשטן. הם ממשיכים בתנועה ולפתע פיצוץ נוראי. הטנק מתמלא בעשן שחור. עדו משוכנע שזה טיל. הוא נותן פקודה למרקו להרביץ כמה פגזים קדימה. שואל את צפדה אם הטנק יכול לנוע, צפדה עונה בחיוב, אך הטנק לא נע. עדו נותן ליתר פקודה להחליץ לאחור, ומבקש משוקי שיבוא לחלץ אותם. שוקי חשב שעדו מתכוון לגרירה ובא לאחוריים של עדו ברברס. לפתע פיצוץ נוסף. שוקי מספר: „הייתי בטוח שהפגיעה היא מטיל, ומכיוון שהטנק לא יכול היה לנוע

וחששתי מטיל נוסף, יצאנו מהטנק וברחננו. עליתי על הטנק של אבישי שהיה קצת מאחור, עם כל הצוות שלי. החלפתי אותו והצטרפתי לפודים קיפר ורפי בוק". צפדה הצטרף לצוות של שוקי, ושאר הצוות נשאר בינתיים בטנק. עדו ניגש, מדומם את שני הטנקים שנשארו מונעים, מוציא מפות וציוד אישי, ועולה על טנק אחר. הוא מחליט לכוון אותו מהקרע מחשש שמא יעלה על מוקש נוסף. הם מגיעים לאחור. עדו מחליט לעלות על הטנק של רמי ליפשיץ ומבקש שרמי ישאר שם כאיש צוות משום שאינו מכיר איש מצוותו של רמי. רמי מסרב בתוקף ועדו מוותר. הוא עולה לטנק ואז קורא עוזי ומאיץ בעדו שיצטרף מהר משום שהזמן קצר, וצריך לכבוש את החווה. עדו נעלב ועונה שאם נהיה הסטריים לא נוכל להילחם, לכן מוטב שנהיה רגועים. הוא לוקח את הטנקים ומצטרף אל עוזי. אנחנו תוקפים את החווה ממזרח. השטח פתוח לגמרי, הסתערנו עם אש מקלעים רצופה. מדי פעם משמידים איזו משאית שנשארה שלמה. בסוף ההסתערות הגענו לבית המשאבות. תפסנו עמדות לכוון צפון כאשר חלק מאבטחים לכוון החווה שנמצאת עכשיו מדרום לנו. היא עדיין לא נכבשה ויש חשש שמסתובבים שם מצרים. אנו בעמדות. פנחסי עם החברה שלו נמצאים בשטח גרוע ועדו מנסה לשפר אותם, אך ללא הצלחה. עוזי רוצה שנמשיך בסריקה לכוון צפון, כדי להרחיב את האזור שממזרח לראש-הגשר. השטח לפנינו גרוע. הוא פתוח לחלוטין, ואין בו אפשרות לתפיסת עמדות. עדו מעלה את הבעיה, אך למרות הכל אנו צריכים להתקדם. מתחילים בתנועה, ואז נורית אלינו

בית המשאבות של החווה-הסינית

אש נטי"ם. הטווח כנראה קצת גדול עבורם, והם אינם פוגעים, אך אנו חוזרים לבית-המשאבות. ממערב לנו מזהים חיילים ישראלים על הרמפות שממערב לתעלה. יש משם תצפית טובה מאוד אל השטח שלנו. אנו נשארים בעמדות. בלילה נוסעים לתדלק. ערפל נוראי. עוזי נוסע ראשון ומסמן את הפניות מהציר בפנס, כדי שהחברה לא יטעו. הדרגים עמדו במרחק של ק"מ מועטים מאתנו. נסענו על כביש התעלה — ציר לקסיקון לכוון הדרגים כדי להתמלא מחדש. בדרך לצידי הכביש המון טנקים שרופים, רבים מהם פטונים, המעבר על פניהם הוא בדממת חרדה, ידענו שרבים אבדו שם חייהם ושוב כאילו לרגע הופיעה הדמעה בעין. לאחר התדלוק וההתארגנות חזרנו לעמדות כשטנקים אחרים מקבלים דווח על בואנו חזרה ויוצאים אף הם לכוון הדרגים.

אופק מבלי להרגיש התלבש על גשר בצידי הכביש והפסיק לנוע. מתחברים אליו במהירות, הוא נגרר לאחור וממשיך בתנועה. גדעון מכוון את החברה שחוזרים חזרה לעמדות. בבוקר ה-21.10, שוב ערפל נוראי. מדי פעם נופלת פצצה בסביבה. גול זופרני הי"ד מבקשים רשות לעשות את צרכיהם, ומקבלים אותה. איך שהם גומרים נשמע הדף של פצצה שנפלה כמה מאות מטרים לדיננו. עדו נשרט בגבו מכמה רסיסים, אך זפרני וגול חובשים אותו והוא ממשיך לעבוד.

לפני הצהריים אוסף עוזי את המפקדים. מתוכננת התקפה על מיסורי, אחרי שיעשה ריכוך רציני של מטוסים, באיגוף. שמעון חוזר אל שוקה. עדו שכח את כובע הקשר שלו אצל עוזי, וזפרני מתנדב להביא לו אותו. לאחר מכן הוא מתקשר לעוזי ואומר שמוטב שההתקפה תהיה פתאומית מכיוון שכוון ההתקפה שלנו לא צפוי. מתקבל אישור. בשעה היעודה אנו מתחילים בתנועה על כביש התעלה, הוא ציר לקסיקון, המלא בגוויות מצרים ונראה כשדה קטל נוראי של הצבא המצרי, ריח אבק השריפה ומדורות האש שבאוויר, הקנה לנו תחושת זוועה. באחת מנקודות הציר תפסנו עמדות, ירינו מספר פגזים למטרות אויב בשטח וצפינו בהפצצות היפות של חיל-האוויר לרכוב יעד האויב במיסורי. לאחר זמן קצר מתקבלת פקודה ואנו פותחים בהסתערות. הטנקים יורים כמות תחמושת עצומה, כל אחד פתאום מרגיש את עוצמת השריון בהסתערותו, המוני חיילים מצרים נהרגים מבלי שקורה לנו דבר. לפתע הרגשנו שכאילו המלחמה עומדת להסתיים שהאויב המצרי הולך ונגמר, אך עדיין לא. בהגיענו לקו עמדות נוסף מתגלים טנקים גוספים, חלקם סנטוריונים ופטונים ורובם טנקים מצריים. נראה כאילו נערכות פעולות חילוץ. עדו מקבל פקודה לירות, אך מסרב כי יש טנקים של כוחות צה"ל בשטח, הוא אינו בטוח בזהותם של הטנקים המצריים מכיוון שהטווח אליהם גדול. כוחותינו עוזבים את השטח ומוצאים שהטנקים הרוסים שייכים לאויב. נפתחת עליהם אש תופת וכמה טנקים מושמדים בטווח 3200

מטרים. היתה עבודה יפה מאוד, אך כאילו לאויב אין סוף, עוד ועוד טנקים עולים מולנו מכוון צפון והאש ממשיכה עד רדת הלילה.
הדרי ואופק ודאי לא ישכחו אותן שעות כשהפליאו את מכותיהם בחי"ר המצרי. תוך כדי ירי התותחים בעמדות התגלות לאופק חיילים מצריים במחר פורות לידו. רימון נשלח מהטנק ואש המקלעים הפכה את המקום לשדה קטל. אחדים שהצליחו להמלט לאחורי הטנק נדרסו בזחליו של קלימי הנהג וכאילו לטהור השטח נהרגו המצרים הנותרים בנשקם האישי של אופק ויונה חיים.

מאוחר יותר נאמר לנו שבלילה נתקוף שוב, הפעם הבטחון היה רב יותר, תחושת ההתקדמות והעליונות על המצרים נסכה בנו אומץ, אך לאחר זמן מה בעמדות, אנו נוסעים שוב להתארגנות מאחור. מייד עם צאתנו לדרך, מתקרב אלינו טנק שזחליו בוערים. זהותו אינה ברורה. עוזי עוצר את להשיירה. כשהוא קרוב מתברר שזה פטון, ואנו נרגעים. אנו ממשיכים בתנועה ומגיעים למקום ההתארגנות, מתנפלים על כל המצרכים וחוזרים לחזית, נכנסים לחניון לילה ולקראת בוקר מתפרשים שוב.

בוקר של ה-22.10. עדו קורא לעוזי שיבוא לצפות לידו כדי לראות מה קורה מצפון לנו. שוב יש תנועת טנקים מצפון. עדו נותן לדני גול פקודת אש והוא פוגע קצר. הטווח למעלה מ-3000 מטר. תיקון עצמי... ואין אש. עדו מתרגש אך דני אומר: מוטב שיקח עוד כמה שניות ושנפגע. ואכן הפגז השני פוגע בטנק. שעות נוספות עוברות עלינו בשקט מוחלט. לפי חדשות כנראה שיעשה מאמץ להפסקת אש. עדו קורא לעוזי ואומר לו שמוטב כי יזרז משום שיש לו הרגשה מוזרה, שיורידו עלינו הפסקת אש. השקט המוחלט משרה אירה של בטחון. עדו מבקש רשות לבצע טיפול מהיר בחלק מהטנקים, ומקבל אותה. הוא פונה לפנחסי ואומר לו לרדת לעמדת המתנה ולבצע טפול מהיר שהרי אין לדעת מתי תהיה ההתקפה הבאה וכמה ק"מ נוספים נתקדם. פנחסי אומר לאופק שהוא ירד ראשון לטפל בטנק, אך אופק משיב שאין לו גריזר תקין, תוך לחישה לצוות: „לך תסביר לו שאין עכשיו כוח לטפולים". איש לא ידע אז עד כמה גורלית היתה הירידה.

עדו שרצה לנצל את הזמן וראה שאיש לא יורד לטפול, נע בעצמו לאחור לעמדה מוסתרת והוציא את הצוות לטפול. הם לא מספיקים לעשות משהו משמעותי כשלפתע נשמע פיצוץ אדיר. עדו מועף למטה. „התגלגלתי בחול מחשש שאני בוער, קמתי על רגלי ולפתע פצצה נוספת. התאוששתי, וחזרתי לטנק. ראיתי את דני וזרפני שוכבים על כנף הטנק ללא רוח-חיים, כשמוטות התותח בידיהם. רזיאל הנהג שכב ליד הטנק. רגלו קטועה והוא פצוע כולו. עדו מספיק לחבוש אותו בידו ואז מגיע הצוות של פנחסי ומחלץ אותם. הם נעים לפנינו כשלפתע זעזוע נוראי. רזיאל ויהוד ששמר עליו — מועפים מהסיפון. וינשטיין ואבי וינברג מגישים מידי פעם מים לעדו. הם מגיעים לתאג"ד וחוזרים חזרה לחזית. הלם נוסף נפל עלינו. דווקא עתה כשהכל

החל כבר להיות יותר טוב וההתקפות האחרונות נסכו בנו הרגשת בטחון. בא אסון נוסף זה והזכיר את חרדת המלחמה. רגע מותם של דני גול וזפרני אשר הי"ד לא ישכח. קשה שלא לזכור את תנוחתם האחרונה על כנף הטנק. בקו עמדות זה נשארנו לעמוד זמן נוסף והשטח השרוף, המותם בדם חברינו, הזכיר את הרצון העז שהכל כבר יגמר, הרצון להשאר בחיים ולראות בסיום המלחמה הזאת.

עוזי מטיל על פינחסי את הפקוד. נשארנו עם חמישה טנקים. שמש של יום ב. ה־22 החלה שוקעת. במהדורות החדשות שומעים על הכרזת הפסקת האש בשעה 6 בערב, החבר'ה די מדוכדכים, אך מצפים בחוסר סבלנות לשעה הנקובה. מדי דקות מציצים בשעונים ומקוים שאכן הכל יגמר. לקראת השעה האמורה מונחתת הפגזת ארטילריה מאסיבית שכאילו באה לסמן את הקץ, הכל מקוים שאכן בשעה שנקבעה ישקוט האזור, אך שניות לפני השעה הצפויה נשמעת בקשר פקודה להסתערות על טלביזיה מכוון מערב. הצוותים נדרכו, ההתרגשות גברה והרצון לחיות כאילו זעק בקול „לא“ „הניחו לזה“. עמוס מנסה לשכנע שההתקפה מיותרת.

ההרדה בצוותים גברה. אך התחלנו להתקדם במגמת הסתערות על „טל-ביזיה“ שכה חששנו ממנה. חושך ראשון, קשה היה לזהות אחד את השני, עוזי פרץ בראש אך נתקל בשדה מוקשים. שני טנקים עלו על מוקשים וההתקפה בוטלה. חזרנו לעמדותינו הראשונות כשאופק מחלץ עצמו מהמחפורת אליה הספיק הטנק שלו ליפול.

הלילה עבר בדאגה, הבנו שאין כל הפסקת אש והמלחמה ממשיכה. קשה היה לדעת מה יקרה בהמשך, אך היאוש והעיפות היו כבר נוראיים. בבוקר יום ה־23 רצה עוזי לקדם את עמדותינו כדי ליצור עובדות בשטח. שוקי עם פיקו התלוו אליו והחלו להתברבר בשטח בעקבות הערפל הנוראי. במקום להתקדם צפונה חזרו מערבה כששוקי מעיר את תשומת לבו של עוזי לטעות. עד מהרה התפור הערפל ואנו מתקדמים מספר מגמות צפונה.

לקראת צהריים היה בידנו שטח נוסף שנכבש ללא ירית כדור אחד נוסף. עמדנו בקו עמדות ממזרח לצומת אושא—לקסיקון. המצרים שהחלו להתמקם מולנו זכו לקבל מדי פעם תזכורת של המלחמה באמצעות ירי נק"ל, ידענו שבגדה המערבית עושים בזמן זה עבודה טובה.

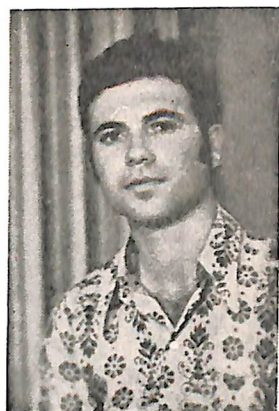
צומת אושא הוותה בשלב זה נקודת מעבר לצבא המצרי לנקודת צליחת התעלה. אנו שעמדנו בנקודה הקרובה ביותר לצומת קבלנו פקודה לא לאפשר מעבר בו.

טנק מצרי שנראה טועה המשיך בצומת לנוע על ציר לקסיכון ונפל בידי כוחותינו.

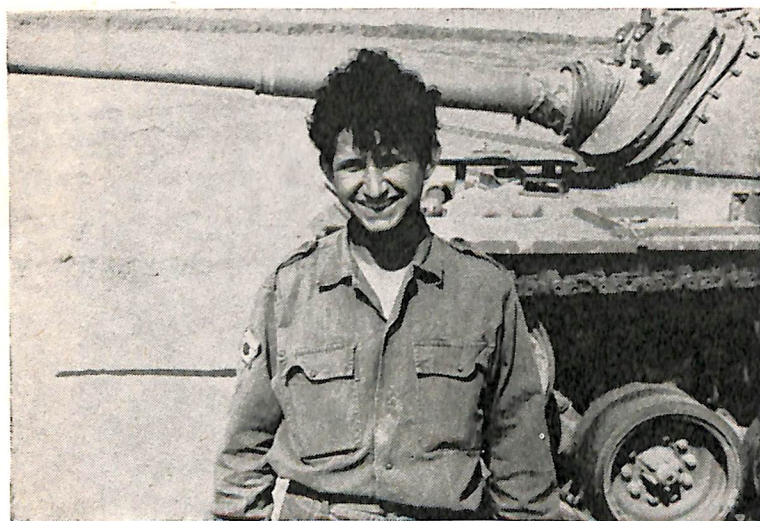
מאוחר יותר החלה זרימת משאיות שחצו את הצומת. אופק קיבל פקודה לחסל את המשאיות וצ'ואי התותחן החל במטווח התותחים שלו.

רק למחרת היום 24.10 כשהודיעו בשניה על הפסקת אש, התקבלה הפקודה שלא לירות ללא אישור. הפעם ידענו שאולי הקרבות תמו, אך המלחמה עוד ארוכה.

ישבנו עוד חדשים רבים בקו, באסיה ובאפריקה, בחיץ ובמדבר. למדנו על בשרנו שמירת גבולות הארץ מה היא. עם הפרדת הכוחות בחזית המצרית נראה הסיום באופק, והוא אמנם הגיע. כמה דקות לפני השחרור ב-8.3.74 אוסף עדו את החברה ל"שיחת פרידה". הזיכרונות לפני השחרור היו נוראיים והיה צורך להכניס קצת טעם טוב, אך זה קשה. הדמעות חנקו את גרונו, למרות זאת הצליח להוציא כמה משפטים. ואמר: "נגמר הסיפור. מחר, מחרתיים מתחיל סיפור חדש. הסיפור היה לא יפה, אך לא אנחנו בחרנו בו, ואני מקווה ובטוח שאם ניקרא שוב, נעשה את זה באותה מהירות ואותה יעילות כמו בפעם הקודמת, בתקווה שזה לא יקרה". נגמרו המילים. החברה נפרדים איש מרעהו ויוצאים איש לדרכו, להתחיל בסיפורו החדש.

חיים שואף הי"ד

רמי לוין הי"ד

במסדר הסיום בצאלים

לשריון" בלטרון
מידע